

MAJANDUSAASTA ARUANNE

Konsolideerimisgrupp	Saaremaa vald
Registrikood	7700306
Address	Tallinna 10 Kuressaare 93819 Saaremaa
Telefon	372 452 5000
Fax	372 45 33 590
e-post	vald@saaremaavald.ee
veebilehe aadress	www.saaremaavald.ee
Aruandeaasta algus	01.01.2018
Aruandeaasta lõpp	31.12.2018
Audiitor	Assertum Audit OÜ

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	3
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	
Konsolideeritud bilanss	33
Konsolideeritud tulemiaruanne	34
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	35
Konsolideeritud netovara muutuste aruanne	36
Eelarve täitmise aruanne	37
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused	38
Lisa 2 Raha	45
Lisa 3 Maksud	46
Lisa 4 Nõuded ostjate vastu	47
Lisa 5 Muud nõuded ja ettemaksed	47
Lisa 6 Konsolideerimisgruppi kuuluvad üksused	48
Lisa 7 Varud	49
Lisa 8 Kinnisvarainvesteeringud	49
Lisa 9 Materiaalne põhivara	51
Lisa 10 Immateriaalne põhivara	54
Lisa 11 Võlad tarnijatele	54
Lisa 12 Võlad töövõtjatele	54
Lisa 13 Muud kohustused ja saadud ettemaksed	55
Lisa 14 Laenukohustused	55
Lisa 15 Sihtfinantseerimine	58
Lisa 16 Kaupade ja teenuste müük	60
Lisa 17 Muud tulud	61
Lisa 18 Antud toetused	61
Lisa 19 Tööjõukulud	62
Lisa 20 Muud tegevuskulud	64
Lisa 21 Tegevuskulude jaotus tegevusalade järgi	65
Lisa 22 Tingimuslikud kohustused	66
Lisa 23 Tehingud seotud osapooltega	67
Lisa 24 Eraldised ja tingimuslikud kohustused	68
Lisa 25 Bilansipäevajärgsed sündmused	68
Lisa 26 Saaremaa Vallavalitsuse konsolideerimata aruanded	
Bilanss	69
Tulemiaruanne	70
Rahavoogude aruanne	71
Netovara muutuste aruanne	71
Lisa 27 Selgitused eelarve täitmise aruandele	72

TEGEVUSARUANNE

Vallavanema pöördumine

2018. aasta oli Saaremaale üks ajaloo märgilisemaid aastaid ja seda põhjusel, et Saaremaa omavalitsustest sai üks Saaremaa vald. Loomulikult oli see aasta sümbolne ka Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva aastana mis kindlasti puudutas väga otseselt kogu Saaremaad.

Raske on minevikust leida aastat, kus rohkem oleks õigustatud kasutada sõnapaari muutuste aasta. Samas on tänapäeva kiiresti muutuv maailmas hädavajalik muutustega kaasas käia ja kiiresti kohaneda. Julgen väita, et Saaremaa on kõige sellega hästi kohanenud ja kindlasti on siin olnudki märksõnaks see, et üks toimepiirkond on rakendatud tööle ka ühtse omavalitsusena.

Lisaks Saaremaa valla esimesele aastale on märgiline maavalistuste eksisteerimise lõppemine ja nende enamike ülesannete korraldamise ületulek Saaremaa vallale. Kõik need muudatused on iseenesest mõistetavalt põhjustanud mõnevõrra teadmatust ja küsimusi, aga suures pildis said kõik heal tasemel tööle.

Vaadates valdkondade ja piirkondade lõikes juba konkreetsemaid investeeringuid ja tegevusi, siis suuri ettevõtmisi jagus kõigisse valdkondadesse. Enamik 2018. aastal ehitusse läinud projektidest olid alustatud ühinevate omavalistuste poolt, mis tulid üleminevate projektidena kaasa, nimetades näiteks Kuressaare kesklinna uuendamist, Pärsama hooldekodu, Lümända keskushoonet, Pargi lasteaeda ja Orissaare lasteaeda.

Suur tähelepanu 2018. aastal läks laiemalt teede olukordade parendamise peale. Üle Saaremaa tehti kümnete kilomeetrite kaupa valla teede renoveerimisi. Väga suures mahus tehti ka ettevalmistustööd 2019. aasta teede investeeringute osas.

Väga suur töö 2018. aastal oli Saaremaa valla esimese arengukava koostamine. Arengukava teema on omavalistuste juures iga-aastaseks tegevuseks aga kindlasti on esimene arengukava märkimisväärne, kuna otseselt midagi aluseks võtta varasematest aastatest tervikuna ei olnud. Sama saab öelda ka teise olulise raamdokumendi kohta valla toimimises, mis on eelarve. 12 ühinenud omavalistust olid kõik siiski piisavalt erinevad ning ühtse eelarve kokkupanek kujunes oluliselt keerulisemaks kui lihtsalt 12 eelarve kokku liitmine.

Saaremaa jaoks tasub kindlasti mainida ära Kuressaare haigla esmatasandi tervisekeskuse renoveerimise valmimist. Sealsed tingimused on suur edasiminekuks kõigile Saaremaa elanikele ja meie saare külalistele.

Peamiseks valla rikkuseks on aga meie inimesed ja on hea meel tõdeda, et 2018. aastal Saaremaa rahvaarv sisuliselt püsis muutumatuna. Kindlasti tuleb seda vaadata positiivselt, kuna Tallinna poole kaldus Eestis on väga vähe neid piirkondi, kus rahvastik kiiresti ei vähene. Saaremaa ühtse omavalistusena on hakanud tööle ja kõik eeldused kõigi piirkondade ja valdkondade arenguteks on sellega loodud.

Lugupidamisega

Madis Kallas
Saaremaa vallavanem

Konsolideerimisgrupi koosseis

Saaremaa Vallavalitsuse kui kohaliku omavalitsuse üksuse õiguseks ja kohustuseks on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja teiste seadustega kohaliku omavalitsuse üksusele ja ametiasutusele pandud ülesannete täitmine, valla elanikele avalike teenuste osutamine ning valla elanike seaduslike õiguste ja vabaduste tagamine.

Käesolev aruanne on koostatud Saaremaa valla konsolideerimisgrupi 2018. aasta tegevuste ja järgnevate aastate eesmärkide kohta sisaldades informatsiooni vallavolikogu, vallavalitsuse, hallatavate asutuste ning valla valitseva mõju all olevate juriidiliste isikute majandustegevuse tulemuste kohta.

Majandusaasta aruande konsolideerimisgruppi kuuluvad järgmised üksused:

1. Konsolideeriv üksus Saaremaa Vallavalitsus alljärgnevas koosseisus: Saaremaa Vallavolikogu; Saaremaa Vallavalitsus; hallatavad asutused sh. 13 lasteaeda; 5 lasteaed-kooli; 12 üldhariduskooli; 4 huvikooli; 2 spordikooli; 3 noortekeskust; 28 raamatukogu; 18 kultuurimaja/rahvamaja; 5 hooldekodu/päevakeskust; 3 haldusasutust ja 1 teater.

2. Konsolideeritud üksused on Kuressaare Soojus AS (osaluse määr 100%); Kuressaare Veevärk AS (osaluse määr 97,82%); Saaremaa Prügila OÜ (osaluse määr 100%); Kuressaare Bussijaam OÜ (osaluse määr 100%); Salme SVK OÜ (osaluse määr 100%); Orissaare Soojus OÜ (osaluse määr 100%); Orissaare Spordihoone SA (osaluse määr 100%); Kuressaare Haigla SA (osaluse määr 100%); Lääne-Saare Hoolekanne SA (osaluse määr 100%); Lääne-Saare Kultuurivara SA (osaluse määr 100%); Maasi Jäätmehoolduse OÜ (osaluse määr 80%); Kuressaare Hambapolikliinik SA (osaluse määr 100%). Seoses Saare Maavalitsuse likvideerimisega liideti konsolideerimisgruppi MTÜ Kuressaare Campus, SA Saare Arenduskeskus, Saaremaa Omavalitsuste Liit MTÜ, SA Turvaline Saaremaa ja Saaremaa Geopark MTÜ. Saaremaa vald omab osalusi äriühingutes, mis ei kuulu avalikku sektorisse: Digisaar OÜ (osaluse määr 50%); Undva Sadam OÜ (osaluse määr 10%) ja Kitsas 16 Kodu OÜ (osaluse määr 51%).

Saaremaa valla osalusega äriühingud:

Äriühingu nimi	Aksia/ osa nimi- väärtus (eurodes)	Vallale kuuluvate aktsiate/ osade arv	Osalus (%)	Põhitegevused	2018 keskmise töötajate arv taandatud täistööajale	2017 keskmise töötajate arv taandatud täistööajale
Kuressaare Soojus AS	64	7820	100	Soojus- elektrienergia tootmine, soojusenergia edastamine ja müük	32	34
Kuressaare Veevärk AS	64	86 747	97,82	Vee- ja kanalisatsiooni- teenuse osutamine	31,46	30,46
Saaremaa Prügila OÜ	300 540	1	100	Jäätmehoolduse arendamine Kuressaares, Lääne- Saare ja Pihla vallas	1,0	1,0
Kuressaare Bussijaam OÜ	2600	1	100	Maakonnas ja maakondade vahel liikuvatele bussidele piletimüügi korraldamine, taksoteeninduse ja äripindade rendi korraldamine ning bussijaama kinnistu haldamine	6,58	8,11
Salme SVK OÜ	2556	1	100	Vee- ja kanalisatsiooni- teenuse osutamine Salme piirkonnas	2,75	2,75
Orissaare Soojus OÜ	191 735	1	100	Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga edastamine ja müük Orissaare piirkonnas	1,00	1,00
Maasi Jäätmehoolduse OÜ	4 177	1	80	Jäätmehoolduse arendamine Muhu ja Ida-Saaremaa piirkonnas	1,50	1,40

Saaremaa vald omab valitsevat mõju järgmistes sihtasutustes ja mittetulundusühingutes:

Sihtasutus	Asutamise aeg	Põhitegevused	2018 keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale	2017 keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale
Orissaare Spordihooned SA	23. detsember 2004 (Orissaare Vallavolikogu määrus nr 44)	Orissaare Spordihooned ning SA omandisse antud hoonete ja rajatiste rajamine ja haldamine	4,75	5,00
Kuressaare Haigla SA	12. november 1997 (Kuressaare linnavolikogu otsus nr 119)	Ambulatoorse, statsionaarse ja päevaravi eriarstiabi teenuste osutamine	370,64	381,99
Lääne-Saare Hoolekanne SA	04. märts 2015	Vanurite ja puuetega inimeste hoolekandeametite tegevus	30,18	31,22
Lääne-Saare Kultuurivara SA	31. märts 2015	Vaba aja veetmise, meelelahutuse ja kultuurilise tegevusega või huvialadega seotud ühenduste ning huviklubide haldamine	1,00	9,35
Kuressaare Hambapoliikliinik SA	27. november 1997 (Kuressaare linnavolikogu otsus nr 120)	II etapi stomatoloogilise arstiabi andmine ja suuõõne- ja hambahaiguste profülaktika vastavalt tegevusloale	25,87	24,59
Turvaline Saaremaa SA	24. august 1998	Piirkondlikku/kohalikku elu edendav ja toetav ühendus	0,00	0,00
Saare Arenduskeskus SA	06. november 2017	Ärinõustamine jm juhtimisalane nõustamine	6,00	0,00
Saarte Geopark MTÜ	21. jaanuar 2011	Saarte Geopargi loodus- ja kultuuriväärtuste tutvustamine ja hoidmine	1,00	0,00
Kuressaare Campus MTÜ	23. oktoober 2003 (TTÜ nõukogu otsus nr 63)	Liikmetega seotud õppeasutustele õppepindade ja õppetööd toetavaid teenuste pakkumine	1,38	1,38
Saaremaa Omavalitsuste Liit MTÜ	19. jaanuar 2004	Toimub mittetulundusühingu likvideerimine.	0,00	1,00

Saaremaa vald omab osalusi järgmistes äriühingutes, mis ei kuulu avalikku sektorisse:

Nimetus	Osaluse %	Põhitegevused
Digisaar OÜ	50	Elektri- ja sidevõrkude ehitus
Undva Sadam OÜ	10	Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused
Kitsas 16 Kodu OÜ	51	Elamumajanduse korraldamine Saaremaa vallas Kuressaare linnas aadressil Kitsas tn. 16

	2018	2017
Bilansi näitajad (tuhandetes eurodes)		
Varad aasta lõpus	157 889,1	156 172,6
Kohustised aasta lõpus	30 753,5	33 536,7
Netovara (omakapital) aasta lõpus	127 135,6	122 635,9
Tulemiaruanne näitajad (tuhandetes eurodes)		
Tegevustulud	73 605,6	60 510,3
Tegevuskulud	68 901,8	61 480,9
Finantstulud ja -kulud	-330,7	-448,2
Vähemusesale kuuluv kasum/kahjum	19,7	18,3
Tulem	4 392,8	-1 400,5
Rahavoogude aruande näitajad (tuhandetes eurodes)	2018	2017
Puhas rahavoog (konsolideeritud)	-6 062,2	1 174,7
Põhitegevuse rahavoog (konsolideeritud)	9 069,6	8 318,1
Muud näitajad		
Likviidsuskordaja (kordades)*	0,49	1,19
Lühiajaline maksevõime (kordades)**	1,36	1,83
Kohustuste osakaal varadest (%)***	19,5	21,5
Laenukohustuste osakaal varadest (%)****	16,1	18,5
Finantsdistipliini tagamise näitajad (konsolideerimata andmete alusel)		
Põhitegevuse tulem (tuhandetes eurodes) *****	5 914,50	4 758,90
Netovõlakoormus (tuhandetes eurodes) *****	19 380,50	17 702,60
Netovõlakoormus (%) *****	41,61	44,66
Netovõlakoormuse ülemmäär (tuhandetes eurodes) *****	36 288,60	28 424,40
Netovõlakoormuse ülemmäär (%) *****	41,61	44,66

* Likviidsuskordaja – likviidsete varade suhe lühiajalistesse kohustustesse.

** Lühiajaline maksevõime – käibevarade suhe lühiajalistesse kohustustesse.

*** Kohustuste osakaal varadest – kohustuste suhe varadesse.

**** Laenukohustuste osakaal varadest – laenukohustuste suhe varadesse.

Finantsdistsipliini tagamise näitajad on kehtestatud 16.09.2010 vastu võetud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusega ja arvutatakse majandusaastaruande tekkepõhiste näitajate alusel.

***** Põhitegevuse tulem arvutatakse põhitegevuse tulude kogusumma ja põhitegevuse kulude kogusumma vahena.

***** Netovõlakoorumus arvutatakse võlakohustuste kogusumma ja likviidsete varade kogusumma vahena.

***** Netovõlakoorumus (%) on võlakohustuste kogusumma ja likviidsete varade kogusumma vahe ning põhitegevuse tulude kogusumma suhe.

***** Netovõlakoorumuse ülemmäär (tuhandetes eurodes) arvutatakse kuuekordse põhitegevuse tulemina. Netovõlakoorumus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat.

***** Netovõlakoorumuse ülemmäär (%) on kuuekordse põhitegevuse tulemi ja põhitegevuse tulude kogusumma suhe. Kui põhitegevuse tulem väiksem kui 60% põhitegevuse tuludest, siis on ülemmäär 60% põhitegevuse tuludest.

Konsolideerimisgrupi varade maht kasvas 1,1%, kohustuste maht vähenes 8,3% ja netovara suurenes 3,67%.

Konsolideerimisgrupi tegevustulud suurenesid 21,6% ja tegevuskulud suurenesid 12,1%, finantskulud ületasid finantstulusid 330 700 euro võrra.

2018. aasta konsolideeritud tulem on 4,4 miljonit eurot ning suurenes eelmise aruandeaastaga võrreldes 413,7%.

Rahavoogude aruanne on ainus konsolideerimisgrupi kassapõhine aruanne (omavalitsusüksuse raha liikumist iseloomustab eelarve täitmise aruanne). Rahavoogude aruanne võtab arvesse ainult tehingud, mis mõjutavad rahajääki, ning võimaldab teha järeldusi üksuse likviidsuse ja rahalise seisundi muutumise kohta. Konsolideerimisgrupi tegevuse puhasrahavoog on 2018. aastal -6,1 miljonit eurot ja see on 2017. aastaga võrreldes vähenenud 7,2 miljoni euro võrra. Põhitegevuse rahavoog on 2018. aastal 9,1 miljonit eurot ja see on 2017. aastaga võrreldes suurenenud 751,5 tuhande euro võrra.

Tekkepõhiste konsolideerimata aruannete alusel arvutatavad finantsdistsipliini tagamise näitajad iseloomustavad kohaliku omavalitsuse üksuse võlakohustuste võtmise võimalusi ja laenude teenindamise võimekust.

Konsolideerimisgrupi kõrgeima juhtorgani liikmetele ja tegevjuhtkonnale aruandeaastal arvatud tasud ning töötajatele makstud töötasu

Kõrgeim juhtorgan on 31-liikmeline vallavolikogu ning volikogu ja volikogu komisjonide liikmetele makstavad hüvitised on järgmised:

	Hüvitised volikogu töö eest alates 01.01.2018 (eurot/kuus)
Volikogu esimees	3764
Volikogu aseesimees	500
Volikogu komisjonide ja fraktsioonide esimehed	2814
Volikogu komisjonide liikmed (v.a revisjonikomisjoni liikmed)	1626
Revisjonikomisjoni liikmed	45

Ülaltoodud tasud on arvestatud ilma sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmakseteta, kuid nende hulka on arvatud kõik tasud ning hüvitised.

Ametnike tasu on 2018. aastal kokku 1 769,8 tuhat eurot ja teenistujate keskmine arv taandatuna täistööajale 83,9. Konsolideerimisgrupi kõikide töötajate 2018. aasta tekkepõhise töötasu üldsumma on 26,7 miljonit eurot ja töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale 1943,5.

Ülevaade majanduskeskkonnast

2018. aastal oli Eesti majanduskasv endiselt tõusujoones. Statistikaameti andmetel kasvas SKP 2018. aastal 2017. aastaga võrreldes 3,9%. 2018. aastal oli SKP jooksevhindades 26 miljardit eurot. 2018. aasta IV kvartalis kasvas majandus 2017. aasta IV kvartaliga võrreldes 4,2%.

Enamikku valdkondi haaravat kasvu mõjutas kõige rohkem ehituse, töötleva tööstuse ning kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus. Märkimisväärse osa andsid majanduskasvu veel veonduse ja laonduse ning info ja side tegevusalad. Kõikidel nimetatud tegevusaladel olid 2018. aastal head tulemused. Aasta kokkuvõttes pidurdas majanduskasvu märgatavalt vaid põllumajandus, metsandus ja kalandus. Eelkõige oli selle põhjus tegevusala näitajate tagasimineku aasta teisel poolel.

2018. aastal oli keskmine brutokuupalk 1310 eurot, võrreldes 2017. aastaga oli kasv 7,3%. Keskmine brutokuupalk suurenes kõikidel tegevusaladel. Kõrgem oli brutokuupalk möödunud aasta II ja IV kvartalis. Reaalpalk, milles on arvesse võetud tarbijahinnaindeksi muutuse mõju, tõusis 2017. aastaga võrreldes tarbijahindade tõusu tõttu aeglasemalt kui brutokuupalk tõustes eelmise aastaga võrreldes 3,7%.

Eesti keskmist palka (eurodes) ja selle dünaamikat iseloomustab järgmine tabel:

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Keskmine palk	1310	1221	1146	1065	1005	949
Kasv aastas (%)	7,3	6,5	7,6	6,0	5,9	7,0
Reaalpalga kasv (%)	3,7	3	7,5	6,5	6,0	4,2

Tarbijahindade harmoneeritud indeksi aasta keskmist muutust (%) iseloomustab Eesti keskmist palka (eurodes) ja selle dünaamikat iseloomustab järgmine tabel:

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Eesti	3,4	3,7	0,8	0,1	0,5	3,2
Euroopa Liit	1,9	1,7	0,3	0,0	0,5	1,5

04.04.2019 avaldatud Rahandusministeeriumi 2019. aasta kevadise majanduspronoosi kohaselt on Eesti majanduse kasvupotentsiaal 2019. aastal 3,5% lähedal, kuid kahaneb lähiaastatel alla 3%. Majanduse kasvuvõimekust piirab kõige rohkem tööjõu panuse vähenemine. Samas investeringute ja tootlikkuse panus kasvupotentsiaali suureneb. Tarbijahinnaindeksi tõusuks prognoositakse 2019. aastal 2,1%; 2020. aastal 2,2% ning aastal 2021 2%.

Üldine ülevaade konsolideerimisgrupi peamistest arengusuundadest

Saaremaa valla arengukava 2019 – 2030 sõnastatud visiooni kohaselt on Saaremaa on uutele tuultele avatud, traditsioone hoidev, turvalise ja puhta elukeskkonnaga, mere ja taeva kaudu ühendatud tugeva kogukonnaga saar.

Saaremaa valla juhtimine ja arendamine toetub järgmistele väärtustele:

- Inimkesksus ja hoolivus

Otsuste tegemisel ja tegevuste elluviimisel on esmatähtis Saaremaa valla elanike heaolu.

- Avatus

Otsustusprotsessidesse ja valla arendamisse on kaasatud vallakodanikud ning kõigile huvigruppidele on tagatud kaasarääkimisvõimalus. Valla arendamisel tehakse koostööd erinevate partneritega.

- Arengu tasakaalustatus

Kõiki valla elu valdkondi arendatakse nii, et tekiks valdkondadevaheline sünergia ja selle kaudu kvalitatiivne muutus elukvaliteedis tervikuna.

- Jätkusuutlikkus

Valda puudutavad otsused lähtuvad valla elanike põhjendatud vajadustest ja Saaremaa pikaajalistest huvidest.

- Uuendusmeelsus

Kitsaskohtade lahendamisel ning väljakutsetele vastamisel peetakse oluliseks uute ideede ja lahenduste väljatöötamist ning nende kasutamist Saaremaa konkurentsivõime tõstmisel.

Saaremaa vallas järgitakse aastatel 2019–2030 järgmisi üldisi arengusuundi:

- jätkusuutliku arengu tagamine;
- elukeskkonna väärtustamine;

- ühtse ja turvalise valla kujundamine;
- piirkondliku pärandi, külaelu ja keele hoidmine;
- Saaremaa eripära arvestava konkurentsivõimelise majanduskeskkonna arendamine;
- Saaremaa kui külalislahke ja erinevaid puhkamisvõimalusi pakkuva sihtkoha arendamine ning turundamine;
- Kuressaare linna identiteedi hoidmine ja linnalise elukeskkonna arendamine.

Seisuga 31.12.2018 oli Saaremaa vallas 562 registreeritud töötut, 31.12.2017 seisuga oli töötuid 682.

Saaremaa vallale laekus 2018. aastal tulumaksu 24,3 miljonit eurot.

Ülevaade tegevusvaldkondade olulisematest tegevustest 2018. aastal ja 2019. aasta plaanidest ning arendusprojektidest

Ülevaade on esitatud kuue valdkonna põhiselt (valdkondade loetelu lähtub Saaremaa valla arengukavast 2019–2030), see hõlmab üldistatud kujul kõige olulisemaid tegevusi ja arendusprojekte 2018. ja 2019. aastal.

Haridus ja noorsootöö

Olulisemad tegevused 2018. aastal:

- Lasteaedade töö paremaks korraldamiseks kinnitati Saaremaa valla lasteaedade põhimäärused ja lastevanemate osalustasu määr; kooskõlastati Kuressaare Ristiku Lasteaia, Kuressaare Tuulte Roosi Lasteaia, Kaali Kooli ja Lümända „Karu-Kati“ Lasteaia sisehindamise aruanded, mille käigus analüüsiti lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevust ning juhtimist ja hinnati nende tulemuslikkust; Aste Põhikool läbis edukalt SA Innove välishindamise; Kuressaare Ida-Niidu Lasteaias viidi läbi OECD rahvusvahelise alushariduse pilootuuring.
- Uuendati haridusasutuste IT-vahendeid, kasutades selleks ka projektitoetusi; õppetöö paremaks korraldamiseks liituti e-lasteaia keskkonnaga ELIIS, mis pakub õpetajatele innovaatilisi ja digitaalseid lahendusi õppetöö mugavamaks korraldamiseks.
- Lasteaedades panustati lapse arenguks soodsa õppekeskkonna loomisse ja personali töötingimuste parendamisse: tehti hoonetes ja ruumides renoveerimis- ja remonditöid, parendati tulekahjusignalisatsioonisüsteemide toimivust ning viidi läbi evakuatsiooni ja tulekahju korral tegutsemise õppusi, hinnati lasteaedade siseruumide ja õueala ohutust ning turvalisust ja koostati vastavad tegevuskavad, korrastati õuealaid ja mänguväljakuid ning täiendati neid uute atraktsioonidega, muudeti lasteaiaga piirnevad alad liiklusmärkide paigaldamisega liiklusohutumaks.
- Lääne-Saare avatud noortekeskusele seati sisse uued ruumid Aste klubi hoones ja Kärla Muusikakoolile endises Kärla vallas; Kahtla Lasteaed-Põhikool viidi üle automaatküttele; rekonstrueeriti Lümända Põhikooli katus ja Valjala Põhikooli katusel olev evakuatsioonitee; Mustjala Lasteaed-Põhikoolis rekonstrueeriti küttesüsteem, jõusaal ja otsafassaadid, ehitati vundamendi sokkel ja paigaldati hüdroisolatsioon, ehitati aula põrand

ja lava ning soojustati pööning; Pihla Koolis täiendati turvavalgustust ja paigaldati tuletõkkeuksed; alustati Orissaare Gümnaasiumi õpilaskodu hoone rekonstrueerimist; korrastati ja uuendati atraktsioonidega avalikke mänguväljakuid ning õuealasad Leisi Keskkooli, Kärla Põhikooli, Kaali Kooli ja Mustjala Lasteaed-Põhikooli territooriumil; Saaremaa Ühisgümnaasiumis avati siseterviserada ja Kuressaare Gümnaasiumi territooriumil Arensburgi meridiaan; Orissaare Gümnaasiumile soetati moodullava.

- Seoses alanud renoveerimistöödega kohandati nõuetekohased asenduspinnad Kuressaare Pargi Lasteaiale Rootsi 7 hoones ning Orissaare Lasteaiale „Päikesekiir“ Orissaare Gümnaasiumi hostelis ja noortekeskuses.
- Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga jätkati ettevalmistusi riigigümnaasiumi rajamiseks Kuressaarde: allkirjastati riigigümnaasiumi rajamise kokkulepe, algatati Garnisoni 18 piirkonna detailplaneering, alustati läbirääkimisi Kaitseliiduga vajalike kinnistute omandamiseks, viidi läbi arhitektuurikonkurss hoone projekteerimiseks.
- Alustati Kuressaare Vanalinna Kooli ja Saaremaa Ühisgümnaasiumi (Hariduse 13) õppehoone rekonstrueerimisprojekti ning Kuressaare Gümnaasiumi staadioni ehitusprojekti koostamist.
- Endise Lääne-Saare valla lasteaedades jätkati 2017. aastal alanud MTÜ Tulevikuhariduse PIRN nõustamisprogrammiga, mille eesmärk on ühtse koostöömudeli loomine ja rakendamine erivajadustega laste toetamiseks, Aste Lasteaias moodustati tugimeeskond arenguliste erivajadustega laste ja nende õpetajate süsteemseks toetamiseks, Valjala Lasteaias avati kaks ja Kuressaare Ristiku Lasteaias üks sobitusrühm.
- Lasteaedades ja koolides viidi Euroopa Sotsiaalfondi toetuse abil ellu haridustöötajate arendusprojekte: „Parimate praktikate jagamine lapsest lähtuva õpikäsitluse rakendamisel“ (Valjala Lasteaed), „Positiivsed koolisuhted ja koostöise õpikeskkonna loomine“ (Orissaare Gümnaasium), „Ägedate õpetajate õpikogukond“ (Kuressaare Gümnaasium), „Õpetame õppima“ (Kuressaare Vanalinna Kool), „Vaikuseminutid Saaremaa Ühisgümnaasiumis“.
- Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumis jätkati projektiga madala haridustasemega täiskasvanute tagasitoomiseks tasemekoolitusse ja -õppesse („Teisel ringil targaks Saaremaal“), Saaremaa Ühisgümnaasiumis jätkus Erasmus+ programmist rahastatav rahvusvaheline projekt „*My Way – Our Future*“, Salme Põhikoolis alustati projektis „... e salute per tutti!“ osalemist ja Aste Põhikoolis projektiga „*Entrepreneurship: Imagination@work*“, Orissaare Gümnaasium liitus robomatematika pilootprojektiga.
- Toetati vallaeelarvest eralasteaedu ja -hoidusid.
- Alustati haridusvaldkonna õigusaktide ülevaatamist ja seniste piirkondlike regulatsioonide asemel ülevallaliste aktide vastuvõtmist (elukohajärgse kooli määramise kord, haridusasutuste hoolekogude moodustamise ja hoolekogude töökord, koolilõuna maksumus, õppurite majutustoetused, huviharidusega seotud osalustasud ja transpordikulude kompenseerimine), ühtlustati ja tõsteti valla haridusasutuste juhtide ning huvikoolide pedagoogide palgamäärasid, ühtlustati lasteaedade pedagoogide ja juhtide töötasud, alustati haridusasutuste rahastamise ühtlustatud aluste väljatöötamisega ja viidi koolide õpetegevuse eelarvestamine ühtsetele alustele.
- Alustati haridusasutuste tugiteenuste ümberkorraldamise ettevalmistamisega ning otsustati moodustada Saaremaa Laste ja Perede Tugikeskus.

- Töötati välja riikliku huvihariduse ja huvitegevuse rahastuse jaotamise alused ning rakendati neid projektikonkursi läbiviimise kaudu huvitegevusvõimaluste mitmekesistamiseks, ühtlustati erahuvikoolidele ja spordiklubidele toetuse maksmise alused, Kuressaare linna haridusregistri keskkond võeti kasutuste ülevallalisena ja koostati registri põhimäärus.
- Üleriigilise üritusena korraldati Kuressaares IV huvihariduskonverents ja Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumi eestvedamisel täiskasvanute gümnaasiumide õppepäevad, maakondlike suurüritustena viidi läbi haridus- ja noorsootöövaldkonna tunnustusüritused ning õpetajate augustikonverents, Kuressaare Avatud Noortekeskusest Noortejaam sai noorte infomessi „Tulevikukompass 2018“ korraldaja, Orissaare Gümnaasiumis korraldati kauaaegse direktori Heino Tiiduse mälestuseks hariduskonverents, korraldati Saare- ja Muhumaa lasteaedade spordipäev, viidi läbi IV talve tantsupäev Kärlal ja laste kevadpäev Kuressaares, osaleti mudilaste tantsurühmadega Saaremaa 46. tantsupeol „Tuhande tunde saar“, koostöös lastevanematega korraldati talgupäevi ja lastevanemate koolitusi ning koostöös Maanteeameti, politsei ja vabatahtlike päästjatega viidi läbi ohutuspäevi.
- Orissaare Gümnaasiumi, Salme Põhikooli ja Valjala Põhikooli tunnustati ettevõtliku kooli standardi baastaseme andmisega, Kuressaare Gümnaasium pälvis Vabariigi Presidendi tunnustuse „Kaunis Eesti kodu 2018“.

Kavandatavad tegevused 2019. aastal:

- Saaremaa valla hariduse arengukava 2020–2030 koostamine.
- Lasteaedadesse vastuvõtu korra kehtestamine.
- Tornimäe, Pärsama ja Kärla Lasteaia, Kihelkonna Kooli ning Mustjala Lasteaed-Põhikooli arengukava koostamine, Tornimäe, Valjala ja Orissaare lasteaia kodulehe uuendamine.
- Koolivõrgu analüüs ja toimivate tulevikulahenduste väljatöötamine, ettevalmistustööd Kuressaares riigigümnaasiumi avamiseks 2021. aastal, Leisi Keskkooli põhikooliks ümberkujundamise lõpuleviimine 2019. aasta septembriks.
- Haridusasutuste rahastuse viimine ühtsetele alustele, huvikoolide pedagoogidele palgatõusu tagamine huvihariduse riiklike vahendite toel.
- Saaremaa Laste ja Perede Tugikeskuse tegevuse käivitamine.
- Kuressaare Pargi Lasteaia ja Orissaare Lasteaia „Päikesekiir“ ehitustööde lõpetamine ning kolimine asenduspindadelt uutesse ruumidesse, Kuressaare Tuulte Roosi Lasteaia kolimine asenduspindadele (neli rühma Rootsi 7 majja ja kaks rühma Pargi lasteaeda) ning lasteaiahoone renoveerimisega alustamine; seoses lasteaiakohtade suurenenud vajadusega Valjala piirkonnas asenduspinna leidmine Valjala Lasteaia ühele rühmale ja uue rühma avamine Kuressaare Ida-Niidu Lasteaias.
- Haridusasutuste õpikeskkonna parendamine: hoonete, ruumide ja abihoonete vajaduspõhised remonditööd, ohutuslaste nõuete täitmiseks vajalikud tööd, õuealade ja mänguväljakute heakorrastamine ning arendamine, lasteaedade menüüauditi läbiviimine.
- Orissaare Gümnaasiumi hosteli rekonstrueerimise lõpetamine, Lümanda keskusehoones klassiruumide ja söökla väljaehitamine ning Lümanda noortekeskusele uute ruumide rajamine, Kuressaare Gümnaasiumi staadioni rekonstrueerimine, Saaremaa Ühisgümnaasiumi hostelihoone ventilatsioonitööd.

- Kuressaare Vanalinna Kooli, Hariduse 13 õppehoone ja Kuressaare Gümnaasiumi ujula rekonstrueerimisprojekti ettevalmistamine, Kihelkonna Kooli kinnistu eskiisprojekti koostamine, Kuressaare Muusikakooli teise korruse väljaarendamise projekteerimine.
- Saaremaa Ühisgümnaasiumi 100., Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumi 70., Mustjala Lasteaed-Põhikoolis kooli 80. ja lasteaia 40. juubeli tähistamine; V üleriigilise huvihariduskonverentsi korraldamine Kuressaares; Ida-Saaremaa lasteaedade laulu- ja tantsupeo, lasteaedade teatripäeva ning mudilaste talvepeo korraldamine.
- Kuressaare Avatud Noortekeskusele Noortejaam ametliku kvaliteedimärgise taotlemine, et olla vabatahtlikke saatev ja vastuvõttev organisatsioon.

Arendusprojektid:

- ***Rolling Images in Business Startups (RIBS)***

Projekti eesmärk oli suurendada noorte teadmisi ettevõtlusest ja meediakirjaoskusest. Saare maakonna gümnaasiuminoored osalesid kohalikel ja piiriülestel kursustel ning seminaridel, mille käigus arendasid meeskonnad erinevaid tehnoloogiavahendeid kasutades välja toote või teenuse, lisaks toimusid õpetajate ja juhendajate vahetused.

Teised projektipartnerid olid Soomest *Pargas stad* ja *Skärgårdsungdomarnas intresseorganisation rf*, Rootsist *Film på Gotland* ja *Film Stockholm*, Eestist Kinobuss ja SA Saare Arenduskeskus.

Kestus: september 2015 – november 2018.

Projekti kogumaksumus: 1 824 555 eurot, sh toetus (Euroopa Regionaalarengu Fond, Kesk-Läänemere Programm 2014–2020) 1 396 710 eurot. Saaremaa valla osa projektis oli 108 722 eurot, sh toetus 92 413 eurot ja omafinantseering 16 309 eurot.

- **ProgeTiiger 2018**

10 lasteaiale (Aste, Kaali, Kihelkonna, Lümända, Mustjala, Orissaare, Pihhla, Pärsama, Salme, Tornimäe) soetati robotikaõppeks vajalike seadmete stardikomplektid, et alustada mängulise tegevuse vormis programmeerimise algteadmiste õpetamist.

Projekti kestus: mai 2018 – veebruar 2019.

Projekti kogumaksumus: 12 436,73 eurot, sh toetus 10 571,22 eurot (Euroopa Sotsiaalfond, meetme “Kaasaegse ja uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt” ProgeTiigri programmi seadmete taotlusvoor) ja omafinantseering 1865,51 eurot.

- **Orissaare õpilaskodu ja söökla energiasäästuprojekt**

Soojustatakse hoone sokkel ja välisseinad, vahetatakse katusekate, aknad ja välisüksed, renoveeritakse küttesüsteem ning tehakse ventilatsioonitöid.

Projekti kestus: juuli 2017 – juuli 2019.

Projekti kogumaksumus: 101 764,50 eurot, sh toetus 76 323,23 eurot (regionaalsete investeeringutoetuste programm) ja omafinantseering: 25 441,27 eurot.

- **Orissaare Lasteaia energiatõhususe parendamine**

Parendatakse hoone soojapidavust seinte, põrandate ja lagede soojustamisega, paigaldatakse uued energiasäästlikud avatäited ning viiakse ventilatsioon vesikalorifeerile.

Projekti kestus: juuni 2017 – detsember 2019.

Projekti kogumaksumus: 356 716,10 eurot, sh toetus: 221 163,98 eurot (meetme „Energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamine avaliku sektori hoonetes“ taotlusvoor lasteaiahoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamiseks) ja omafinantseering 135 552,12 eurot.

- **Orissaare lasteaia energiasäästuprojekt eakate päevakeskuse osas**

Soojustatakse hooneosa seinad, põrandad ja laed, paigaldatakse uued energiasäästlikud avatäited ning viiakse ventilatsioon vesikalorifeerile.

Projekti kestus: märts 2018 – detsember 2019.

Projekti kogumaksumus: 57 199,08 eurot, sh toetus 42 899,31 eurot (regionaalsete investeeringutoetuste programm) ja omafinantseering 14 299,77 eurot.

- **Kuressaare Tuulte-Roosi lasteaia hoone energiatõhususe tööd**

Hoonele paigaldatakse uus soojusõlm, küttesüsteem ja ventilatsioonisüsteem, soojustatakse laepiirded, välisseinad ning sokliosa, asendatakse avatäited tuule- ja soojapidavamatega, lõuna- ja läänepoolsetele akendele paigaldatakse päikesekaitsed.

Projekti kestus: detsember 2017 – detsember 2020.

Projekti abikõlblik kulu: 473 000 eurot, sh toetus 293 260 eurot (meetme „Energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamine avaliku sektori hoonetes“ taotlusvoor lasteaiahoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamiseks) ja omafinantseering: 179 740 eurot.

- **Hariduse 13 (Kuressaare) koolihoone ja õueala rekonstrueerimine ning sisustamine**

Senine range klass-koridori süsteemiga koolihoone muudetakse kaasaegseks, ruumide riskasutust ning kaasaegseid õppevorme kasutada võimaldavaks hea sisekliimaga energiatõhusaks õppehooneks, mis vastab põhikooliealiste õpilaste vajadustele ja kus on 648 õppekohta. Koos koolihoonega arendatakse välja ka õueala.

Projekti kestus: jaanuar 2019 – august 2022.

Projekti kogumaksumus: 5 338 732,61 eurot, sh toetus: 4 537 922,70 eurot (Euroopa Regionaalarengu Fond, meetme „Koolivõrgu korrastamine“ tegevus „Koolivõrgu korrastamise käigus toimuv jätkusuutlike koolide kaasajastamine“) ja omafinantseering 800 809,91 eurot.

Kultuur ja sport

Olulisemad tegevused 2018. aastal:

- Toetati stipendiumide, tegevus- ja projektitoetuste kaudu kultuuri-, spordi- ja vabaajaüritusi ning tegevusi ja sakaraalhoonete restaureerimist ning koguduste tegevust.
- Jätkati kultuuri- ja sporditunnustuste väljaandmist, korraldati 2018. aasta Saaremaa valla ja Saare maakonna kultuuri- ja spordivaldkonna parimate tunnustusüritused ning Eesti Rahvamajade Ühingu tunnustusüritus „Kaheksakand“.
- Töötati välja kultuuri- ja spordiürituste ning huvitegevuste infot koondava portaali „Saaremaa sündmused“ sisu ning käivitati veebileht syndmused.saaremaavald.ee.
- Korraldati ja toetati kultuuri suurüritusi (sh Eesti Meestelaulu Seltsi juubelilaulupäev “Laulis isa, laulis poega“ ja Saare maakonna 46. tantsupidu „Tuhande tunde saar“) ning tehti

korraldajate ja ettevõtjatega koostööd nende läbiviimiseks, koostöös Saaremaa Spordikooli, Saaremaa Spordiliidu, MTÜ-de ja klubidega korraldati ning toetati rohkem kui 20 suuremat spordiüritust, jätkati liikumisharrastussarjade ning koolispordiürituste ja piirkondlike spordimängude läbiviimist.

- Koostati ja esitati Kuressaare taotlus Euroopa 2024. aasta kultuuripealinna konkursile, alustati Kuressaarele folkloorifestivali Europeade korraldamisõiguse taotlemist.
- Kaardistati Saaremaa Vallavalitsuse hallatavate kultuuriasutuste (rahvamajade ja raamatukogude) tegevust.
- Valmistati ette valla raamatukogude võrgu ümberkorraldamist ja viidi 26 haruraamatukogu Saare Maakonna Keskraamatukogu juhtimise alla, ühtlustati raamatukogude juhatajate ja raamatukoguhoidjate palgamäärad ning puhkusepäevade arv, koostati ja kinnitati Saare Maakonna Keskraamatukogu uus põhimäärus.
- Saare maakonna raamatukogudes teenindati 2017. aastaga võrreldes 183 inimest vähem, külastuskordade arv langes ligi 600 võrra ja kojulaenutuste arv 323 ühiku võrra, infopäringute ja elektroonilise kataloogi otsingute arv tõusis; näitusi, väljapanekuid ja üritusi korraldati rohkem, kuid nende külastajate arv langes ca 1600 võrra.
- Säilitati olemasolev rahvamajade võrk (16 rahvamaja/kultuurimaja/klubi ja Kuressaare Kultuurivara, mis on kohaliku kultuurielu keskused, kus korraldatakse rahvakultuurialast harrastustegevust, traditsioonilisi rahvaüritusi, kontserte, etendusi ning filmilevi ja näitustegevust) ning jätkati traditsiooniliste kultuuriürituste korraldamist ja kultuurikollektiivide tegevuse toetamist. Aasta jooksul korraldati rahva- ja kultuurimajades 351 üritust, millel oli kokku 39194 külastajat; tegutses 114 taidlusringi (rahvakultuur, näite- ja pillimäng) 1471 osalejaga ja 41 muud ringi 523 osavõtjaga.
- Kuressaare Linnateater andis kokku 116 etendust (55 statsionaaris ja 61 väljaspool) 16 442 vaatajale, seda on 12 etenduse ja 4553 vaataja võrra rohkem kui 2017. aastal. TeatriKino külastatavust mõjutas Apollo kino avamine, mistõttu oli 2018. aastal kokku 88 filmiseansi ja 5017 vaatajat ehk 63 seansi ja 6621 vaatajat vähem kui aasta varem. Kokku külastas linnateatri maja 2018. aastal ligi 28 500 inimest ehk 3600 külastajat vähem kui 2017. aastal.
- Raegaleriis ja Kuressaare kultuurikeskuses korraldati 28 näitust, neist 21 olid professionaalsete kunstnike ja 7 harrastuskunstnike näitused; rahva- ja kultuurimajades toimus 47 ja Kuressaare Linnateatri galeriides 8 näitust.
- Rekonstrueeriti Aste klubi, kus tegutsevad rahvamaja ja raamatukogu; renoveeriti Laimjala rahvamaja; Kihelkonna raamatukogule seati sisse ja remonditi ruumid koolimajas; ehitati Orissaare laululava; Mustjala rahvamajja paigaldati uued toolid ja lavaseadmed; Kuressaare spordikeskuses uuendati pallimängusaali valgustus ja helisüsteem, peatribüün viidi üle elektroonilisele juhtimisele, rekonstrueeriti väikese saali rõdud ja riietusruumi leiliruum ning soetati uus kõrgushüppepaik; avati Orissaare terviserada Maasi männikus; laiendati ja korrastati Karujärve terviseradasid ning taastati Kihelkonnal valgustatud suusarada; Astesse, Leisi, Kuressaare terviseparki ja Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumi juurde rajati jõulinnakud ning Kudjapele väike *skatepark*; jätkati Orissaare mänguväljaku rajamist; Kihelkonna rahvamaja jõusaali ehitati ventilatsioon.
- Jätkati SA Saaremaa Muuseum tegevuse toetamist ürituste korraldamiseks ja rekonstrueerimisprojekti elluviimiseks.

- Koostati tegevusplaan koolispordi koordineerimiseks (MTÜ Saaremaa Valdade Spordiliit) ja moodustati töörühm piirkondade sporditöö edendamiseks ja arendamiseks.

Kavandatud tegevused 2019. aastal:

- Saaremaa valla kultuuri arengukava 2020–2030 ja Saaremaa valla spordi arengukava 2020–2030 koostamine.
- Lümända keskusehoone rekonstrueerimine, Torgu kogukonnamaja soojustamine ja tuleohutussüsteemi paigaldamine, Lossipargi kõlakoja remontimine, sakraalhoonete remondi toetamine, Kuressaare spordikeskuse katuse osaline renoveerimine ja pallimängusaali uue tabloo soetamine, Valjala välitreeningkeskuse ehitamine, eeltööde alustamine Kuressaare linnastaadioni abihoone ehitamiseks, Orissaare mänguväljaku ehituse lõpetamine, tegevustega alustamine Kuressaare tervisepargis kunstlume tootmise võimekuse loomiseks: Kultuuriministeeriumi taotlusvoorst „Regionaalsete tervisespordikeskuste väljaarendamise toetamine“ toetuse taotlemine ning elektriinstallatsioonitööd ja pumppla rajamine.
- Uurimistööde tegemine Maasi ordulinnuses, et alustada kõigi järgnevate tööde aluseks oleva arengukava koostamisega; kultuuriasutuste ruumilahenduste ja tingimuste kaardistamine, et tagada kvaliteetsem teenindus ning ruumide ratsionaalse kasutus ja efektiivsem majandamine; valla spordiobjektide kaardistamine ja korrastamise planeerimine.
- Saaremaa atraktiivsete suurürituste toetamise jätkamine projekti- ja tegevustoetuste ning koostöö kaudu; traditsiooniliste kultuuri- ja spordiürituste korraldamine, nende toetamine ja korralduskvaliteedi parendamine ning koolispordiürituste ja piirkondade spordisündmuste suurem kajastamine; jõuluvanade konverentsi ja kultuuriprogrammi korraldamine, Bellingshauseni mälestusmärgi idee tutvustamine ning toetuskampania läbiviimine, fotonäituse „Saarlased laulu- ja tantsupidudel läbi aegade“ ja Saaremaa 2020. aasta laulupeo ideekonkursi korraldamine.
- Saaremaa delegatsiooni osalemise korraldamine XXVII laulu- ja XX tantsupeol Tallinnas, Eestimaa suvemängudel Tartus ja koostöös Saaremaa Saarte Mängude Assotsiatsiooniga ülemaailmsel Saarte mängudel Gibraltaril.
- Rahvamajade uute põhimääruste koostamine ja hinnakirjade ühtlustamine, rahvakultuurijuhtide ning ringijuhtide töö- ja palgatingimuste viimine ühtsetele alustele.
- Kultuuri- ja sporditunnustuste väljaandmise jätkamine ning koostöös Saaremaa Spordiliiduga aasta parimate sportlaste valimise kriteeriumide väljatöötamine.

Arendusprojektid:

- **(M)Ajarännakud linnaruumis**

Kuressaare 20 kõige tähelepanuväärsema ajaloo- ja ehitismälestise ning kultuuriloolise objekti juurde paigaldati klaaspindadele kujundatud ajalootekstid ja fotod ning valmistati vastav eesti- ja ingliskeelne teejuht koos kaardi ning objektide tutvustusega.

Projekti kestus: september 2017 – mai 2018.

Projekti kogumaksumus: 11 374,74 eurot, sh toetus 7374,74 eurot (Kodanikuühiskonna Sihtkapitali ja EV100 juhtrühma koostöös toimunud EV100 sünnipäevakingituste

taotlusvooru projektitoetus 5431,50 eurot ja EV100 teavitustoe väikeprojektide taotlusvooru projektitoetus 1943,24 eurot) ja omafinantseering 4000 eurot.

- **Ühistegevuse ja kogukonna areng läbi muusika**

Orissaare Kultuurimajale soetati uus tiibklaver ja korraldati kogukonnale klaveriõpet.

Projekti kestus: veebruar 2017 – november 2018.

Projekti kogumaksumus: 17 184 eurot, sh toetus 15 465 eurot (LEADER-projektitoetus) ja omafinantseering 1719 eurot.

- **Ida-Saaremaa keskusesse laululava ehitamine**

Ehitati Orissaarde Ida-Saaremaa jaoks aastaringelt kasutatav laululava, kus saavad toimuda kultuuripärandi hoidmiseks erinevad rahvakultuurisündmused, sh talvised ja uusi traditsioone loovad üritused.

Projekti kestus: 2018.

Projekti kogumaksumus: 70 882,09 eurot, sh toetus 49 617,46 eurot (LEADER-projektitoetus) ja omafinantseering: 21 264,63 eurot.

- **Maasi männiku terviserada**

Orissaare aleviku vahetusse lähedusse rajati ca 4 km pikkune, osaliselt hakkepuiduga kaetud terviserada. Rada on viidastatud, selle ääres on puhkealad, pingid ja varjualused.

Projekti kestus: veebruar 2017 – veebruar 2019.

Projekti kogumaksumus: 20 967,50 eurot, sh toetus 18 869 eurot (LEADER-projektitoetus) ja omafinantseering 2089,50 eurot.

- **Orissaare aleviku pargi rajamine**

Mänguväljaku rajamiseks tehti mulla- ja haljastustöid, rajati kõnniteed, asfalteeriti korvpalliplats, paigaldati korvpallikonstruktsioonid ning *skatepark* i atraktsioonid, lisaks paigaldati piirdeaiad väikelastele mõeldud ala ja tiigi ümber. 2019. aastal rajatakse tänavavalgustus.

Projekti kestus: 2017–2019.

Projekti kogumaksumus: 56 176,42 eurot, sh toetus 50 000 eurot (LEADER-projektitoetus) ja omafinantseering: 6176,42 eurot.

Sotsiaalne kaitse

Olulisemad tegevused 2018. aastal:

- Laiendati koduteenuse osutamist valla erinevatesse piirkondadesse, et tagada kõigile abivajajatele teenuse kättesaadavus; koduhooldustöötajad viidi ühtse ja kvaliteetse koduhooldusteenuse korraldamiseks vallavalitsuse struktuurist hallatava asutuse Kuressaare Hoolekanne koosseisu; Kuressaare Hoolekanne alustas sotsiaaltransporditeenuse osutamisega Kuressaares ja linna lähiümbruses
- Kaasati MTÜ-d (Saaremaa Puuetega Inimeste Koda, MTÜ Kaks Kala) vallaelanikele järgmiste sotsiaalteenuste osutamisse: isikliku abistaja teenus, viipekeele tõlketeenus, kuulmisnõustamisteenus, sotsiaaltransporditeenus (ratastoolitransport), toidupangateenus.

- Viidi ellu projekti „Koduteenuse arendamine Kuressaare linnas ja Lääne-Saare vallas“ tegevused, osaleti Sotsiaalministeeriumi projektis puudega inimeste eluruumide kohandamiseks, alustati projekti „Sotsiaalteenuste arendamine Saaremaa vallas“ elluviimist.
- Osaleti koostööprojektis Soome Diakooniakeskusega, mille eesmärk oli pikaajaliste töötute ja erivajadustega inimeste sotsiaalse rehabilitatsiooni korraldamine, et parandada inimeste sotsiaalseid ja taastada tööalaseid oskusi. Projekti raames külastasid kuus sotsiaalosakonna ametnikku Soomes Espoo linna sotsiaalasutusi, üks Randvere Tööõppekeskuse töötaja ja üks Kuressaare Hoolekande töötaja osalesid nädalasel praktilisel Espoos ja kaks Espoo Diakooniakeskuse töötajat osalesid nädalasel praktilisel Kuressaare Hoolekandes ja Randvere Tööõppekeskuses.
- Saadi Sotsiaalministeeriumi konkursi „Toetuse andmine hoolduse koordineerimise mudeli piloteerimiseks“ raames 22 000 eurot toetust ja võeti perioodiks august 2018 – juuli 2019 tööle hoolduskoordinaator, kelle ülesandeks on tagada hooldusvajadusega inimese abivajaduse hindamine InterRAI kontakthindamise instrumendi abil, et koostada inimese terviklikke vajadusi hõlmav hooldus- ja tervishoiuteenuste plaan.
- Osaleti partnerina Sotsiaalkindlustusameti projektis „Integreeritud teenuste osutamine toimetulekuraskustes inimestele“, mille eesmärk oli kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajate toetamine ja nõustamine keerulisemate kliendijuhtumitega, et omavalitsused kaardistaksid teenuse vajaduse ning oleksid valmis pärast projekti lõppemist teenuste korraldamise ise üle võtma. Projekti käigus võimaldati toimetulekuraskustes vallaelanikele erinevaid nõustamis- ja sotsiaalteenuseid (psühholoogiline nõustamine, perenõustamine, võlanõustamine ja tugiisikuteenus).
- Korraldati dementsete inimeste pereliikmetele tugigrupi tegevust Saaremaal.
- Uute üldhooldusteenuse kohtade loomiseks alustati Pärsama Hooldekodu juurdeehitust ning SA Lääne-Saare Hoolekanne hooldekodus Saaremaa Valss III ja IV korruse rekonstrueerimist, Leisi teenuskeskuse hoones kohandati perearstile tervisekeskuse Leisi filiaali ruumid ning uuendati kogu hoone küttesüsteem, Kihelkonna Hooldekodusse paigaldati pesulift ja ehitati varjualune pesu kuivatamiseks, Mustjala päevakeskusepansionaadi väljaarendamiseks lammutati piirdeaed ja vahetati katuseplekk, Sandlasse seati sisse täiendavad sotsiaaleluruumid.
- Koostöös Eesti Töötukassaga panustati pikaajaliste töötute tööharjumuse taastamisse, mille raames pakuti pikalt töölt eemal viibinud vallaelanikele tööharjutuse teenust.
- Sõlmiti Sotsiaalministeeriumiga koostöölepe projektis „Noortegarantii tugisüsteemi arendamine ja testimine“ osalemiseks perioodil märts 2018 – mai 2020. Tegevuste elluviimiseks võeti tööle projektijuht, kelle ülesandeks on rakendada Saaremaa vallas noorte abivajaduse väljaselgitamisel ja abi pakkumisel noortegarantii tugisüsteemi juhtumikorralduse mudelit.
- Esitati taotlus Sotsiaalministeeriumile sotsiaaltransporditeenuse korraldusmudelite testimises osalemiseks ning alustati läbirääkimistega koostöölepingu sõlmimiseks, viidi läbi konkurss projektijuhi töölevõtmiseks, kelle ülesandeks on sotsiaaltranspordisüsteemi väljatöötamine ja korraldamine.
- Arendati süsteemset võrgustikutööd politsei, Päästeameti ja kriminaalhooldusega; korraldati regulaarseid kohtumisi politseiga alaealiste õigusrikkujate ja abivajavate laste juhtumite

menetlemisel; osaleti partnerina perevägivallajuhtumite lahendamise koostöövõrgustikus MARAC.

- Moodustati koostöökomisjon haridusasutuses tugiteenuseid vajavate laste abistamiseks vajalike teenuste väljaselgitamiseks ja sobiva teenuse määramiseks; koostati tegevusjuhendid haridusasutustele olukordade kohta, kus laps vajab oma käitumise tõttu rohkem tähelepanu ja juhendamist, kui õpetajad ja abiõpetaja suudavad pakkuda.
- Toetati vanemahariduse omandamist: viidi läbi 2–8-aastaste laste vanematele tõenduspõhine vanemlusprogramm „Imelised aastad“, korraldati koostöös Kuressaare Perekoduga erivajadustega laste vanematele koolitusi, et parendada laste erivajadusega arvestamist ja toimetulekuoskusi.
- Parendati teenuste kättesaadavust: võimaldati abivajavatele lastele tugiisikuteenus haridusasutuses, tagati nõustamisteenus koolikohustust mittetäitvate laste vanematele, alustati perenõustamise teenuse pakkumist.

Kavandatavad tegevused 2019. aastal:

- Saaremaa valla lastekaitse ja sotsiaalhoolekande arengukava 2020–2030 koostamine.
- Saaremaa valla sotsiaalhoolekandelise abi andmise korra muutmine ja täiendamine.
- Projektide (puuetega inimeste eluruumide kohandamise projekt ja „Sotsiaalteenuste arendamine Saaremaa vallas“) tegevuste elluviimine ning arendustegevusega jätkamine.
- Noortegarantii tugisüsteemi arendamise ja testimise koostöökokkuleppes tulenevate tegevustega jätkamine.
- Valla sotsiaaltranspordisüsteemi väljatöötamine ja käivitamine, toetavate sotsiaalteenuste (nt tugiisikuteenus, võlanõustamine, kogemusnõustamine, tööharjutus) arendamine ja teenuste laiendamine erinevatesse Saaremaa piirkondadesse, olemasolevate teenuste parendamine koostöös teenuseosutajatega.
- Infopäevade ja koolituste korraldamine erinevatele sihtgruppidele, koostöövõrgustike loomine SA-ga Kuressaare Haigla (sh koostöökokkuleppe sõlmimine) ja teiste partneritega.
- Laste ja perede tugiisikuteenuse väljaarendamine, kriisinõustamis- ja leinanõustamisteenuse kättesaadavuse tagamine, vanemahariduse teenuste laiendamine: Gordoni perekool, programm „Dialog laste nimel“.
- Helikopteriplatsi rajamine Kuressaare haigla lähedale, hooldekodu Saaremaa Vals rekoneerimistöde ja Pärsama hooldekodu juurdeehituse lõpetamine, Mustjala päevakeskuse-pansionaadi väljaarendamiseks projekti tellimine, täiendavate üldhoolduskohtade loomine ja kohandamine dementsussündroomiga inimestele, toimetulekuraskustes inimestele ja peredele uute sotsiaaleluruumide ehitamine, valla igasse piirkonda pesemis- ja pesupesemisvõimaluste loomine või olemasolevate võimaluste parendamine.

Arendusprojektid:

• Koduteenuse arendamine Kuressaare linnas ja Lääne-Saare vallas

Töötati välja hooldusvajaduse väljaselgitamiseks sobiv hindamismetoodika ja koduteenuse osutamise mudel. Kuressaare linnas ja Lääne-Saare vallas viidi koduteenus tasemele, mis

tagab hooldusvajadusega inimestele turvalise toimetuleku kodustes tingimustes ning hoolduskoormusega inimestele võimaluse osaleda tööhõives.

Projekti kestus: jaanuar 2017 – detsember 2018.

Projekti kogumaksumus: 187 661 eurot, sh toetus 144 691 eurot (Euroopa Sotsiaalfond, meetme „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ tegevus „Eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele töölesaamist toetavad hoolekandeteenused“) ja omafinantseering 42 970 eurot.

- **Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine Saaremaa vallas I**

Vallavalitsusele esitati 25 nõuetekohast taotlust 36 kohanduse tegemiseks. Sooviti tualettruumi ja/või pesemisruumi (ümber)ehitamist (18, lisaks kahel korral ka invapoti paigaldamine), vaheplatvormita kaldteed (5), hoone välisukseava (3) ja siseukseava (3) kohandust, trepikäsipuu paigaldust (2), piirdeaeda, WC-ruumi kohandust ja laetõstuki paigaldust.

Projekti kestus: juuni 2018 – juuni 2019.

Projekti kogumaksumus: 114 697,30 eurot, sh toetus 91 040,44 eurot (meetme „Hoolekandetaristu arendamine, keskkonna kohandamine puuetega inimeste vajadustele vastavaks“ tegevuse „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine“ taotlusvoor) ja omafinantseering 16 065,96 eurot.

- **Saaremaa valla hooldekodu Saaremaa Valss energiatõhususe suurendamine**

Hoones vahetatakse aknad, uuendatakse välissoojustus, parendatakse ventilatsiooni ja soojustatakse lamekatused.

Projekti kestus: märts 2018 – detsember 2019.

Projekti kogumaksumus: 540 000 eurot, sellest abikõlblik kulu 444 744 eurot, sh toetus 275 741,28 eurot (kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamise taotlusvoor) ja omafinantseering 169 002,72 eurot.

- **Sotsiaalteenuste arendamine Saaremaa vallas**

Arendatakse koduteenust, väljaspool kodu osutatavat intervallhooldusteenust ja päevahoidu, mis võimaldab tööelistel omastehooldajatel soovi korral tööturule siseneda või tööturul jätkata.

Projekti kestus: detsember 2018 – detsember 2020.

Projekti kogumaksumus: 318 423 eurot, sh toetus 238 817,25 eurot (Euroopa Sotsiaalfond, meetme „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ tegevuse „Eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele töölesaamist toetavad hoolekandeteenused“ taotlusvoor) ja omafinantseering 79 605,75 eurot.

- **Sotsiaaltransporditeenuse korraldusmudelite testimine**

Saaremaa vald on Sotsiaalministeeriumi koostööpartner projektis, mille eesmärk on ühistranspordiga integreeritud ja ühtlaselt korraldatud sotsiaaltransporditeenuse pakkumise tulemusena suurendada erivajadustega, hoolduskoormusega ja toimetulekuraskustes inimeste osalemist igapäeva elus ning tööturul. Projektipartnerid katsetavad võimalikke mudeleid, kuidas korraldada Eestis sotsiaaltransporti, seejuures kujundatakse teenuse pakkumine ja korraldus igas piirkonnas eraldi. Projekti lõppedes koondatakse kõik

tulemused, analüüsitakse neid ning tehakse ettepanekud, milline võiks olla Eestis toimiv ja kõigile sobiv transporditeenuse korraldus.

Teised projektipartnerid on MTÜ Pärnu Ühistranspordikeskus ja MTÜ Kagu Ühistranspordikeskus.

Projekti kestus: oktoober 2018 – mai 2021.

Projekti maksumus: Saaremaa valla osa projektis on 640 000 eurot, sh toetus (Euroopa Sotsiaalfond, meetme „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ tegevuse „Eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele töölesaamist toetavad hoolekandeteenused“ raames kinnitatud toetuse andmise tingimused „Sotsiaaltransporditeenuse korraldusmudelite testimine“) 544 000 eurot ja omafinantseering 96 000 eurot.

Ettevõtluskeskkond ja majandus

Olulisemad tegevused 2018. aastal:

- Sihtasutuselt KredEx saadi elamufondi arendamise investeeringutoetust mobiilsetele töötajatele mõeldud üürielamu ehitamiseks. Selleks omandati Saaremaa vallale enamuosalus Kitsas 16 Kodu OÜ-s, mis vallavolikogu otsuse alusel täidab Saaremaa vallas elamumajanduse alaseid avalikke ülesandeid. Koostöös erasektoriga alustati ehitusdokumentatsiooni koostamist.
- Algati Saaremaa valla ettevõtluskeskkonna ja innovatsiooni arengukava 2020–2030 koostamine.
- Projekti „*Islands of Innovation*“ raames alustati Saare maakonna ettevõtluskeskkonna ja selle arendamisvõimaluste analüüsi, mille läbiviijaks sai SA Saare Arenduskeskus; koostati analüüsi esimene osa „Saare maakonna ettevõtluse ja ettevõtluskeskkonna kaardistamine ning ülevaade 2018“.
- Projekti „*Islands of Innovation*“ raames korraldati koostumiste sari „Ettevõtluse võimalused tuleviku Saaremaal – innovatsioon“.
- Koostati lähteülesanne Saare maakonna ettevõtjate rahulolu uuringu meetodika väljatöötamiseks ja uuringu läbiviimiseks ning viidi läbi hange uuringu teostaja leidmiseks.
- Toetati SA Saare Arenduskeskus tegevust, sh PATEE (piirkondlikud algatused tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamiseks) programmi elluviimiseks.
- Töötati välja portaali „Minu Saaremaa“ (ela, õpi, tööta, investeri Saaremaal) sisu ning Saaremaa Vallavalitsuse ja SA Saare Arenduskeskus koostöös käivitati veebileht www.minusaaremaa.ee, mis pakub informatsiooni ka ettevõtlus- ja töötamisvõimaluste kohta.
- Analüüsiti võimalusi Saaremaa ja Läti vahelise laevaliini taasavamiseks, osaleti Eesti ja Läti piiriülese koostöö tõhustamise valitsuskomisjoni töös ning valmistati ette hankedokumentatsioon laevaliinile operaatori leidmiseks.
- Esindati Saaremaa valla huve Kuressaare ja Tallinna vahelise lennuliini kvaliteedi tõstmiseks, suheldes erinevate osapooltega, sh ettevõtjatega.
- Toetati MTÜ Visit Saaremaa tegevust ning täiendavalt ka ajakirja „Mo Saaremaa“ (inglise keeles „Visit Saaremaa“) väljaandmist, veebikeskkonna arendust ja optimeerimist ning sihtkoha brändiarendust.

- Toetati ettevõtlust ja turismi elavdavaid suurüritusi.
- Jätkati Kuressaare linna suurimate ettevõtete ning tööandjate tänu- ja tunnustusürituse korraldamist ning Saaremaa vallas tegutsevate ettevõtete külastamist.
- Kohtuti regulaarselt ja tehti koostööd Saaremaa Ettevõtjate Liidu, SA-ga Saare Arenduskeskus, TalTech Eesti Mereakadeemia Meremajanduse keskuse ning MTÜ-ga Saarte Koostöökogu.

Kavandatavad tegevused 2019. aastal:

- Saaremaa valla ettevõtluskeskkonna ja innovatsiooni arengukava 2020–2030 koostamine.
- Saare maakonna ettevõtluskeskkonna ja selle arendamisvõimaluste analüüsi koostamine (SA Saare Arenduskeskus) projekti „*Islands of Innovation*“ raames, maakonna ettevõtjate rahulolu uuringu läbiviimine (OÜ Eesti Uuringukeskus) ja tulemuste tutvustamine,
- Koostöö Saaremaa Ettevõtjate Liiduga, sh ettevõtluskonverentsi korraldamise toetamine; vallavalitsuse, Saaremaa Ettevõtjate Liidu ja SA Saare Arenduskeskus eestvedamisel ettevõtjate tunnustamiseks uue formaadi väljatöötamine; ettevõtlusstipendiumite loomise võimaluste analüüsimine.
- Ettevalmistuste tegemine Saaremaa ja Läti vahelise laevaliini käivitamiseks: rahvusvahelise hanke dokumentatsiooni tõlkimine, vallavolikogult nõusoleku saamine rahaliste kohustuste võtmiseks ja Ventspils linnaga läbirääkimiste pidamiseks ning hanke läbiviimine; vallavalitsuse, ettevõtjate ja kolmanda sektori koostöös võimaluste leidmine rahvusvahelis(t)e regulaarse(te) lennuliini(de) käivitamiseks.
- TalTech Eesti Mereakadeemia Meremajanduse keskuse ja Saaremaa valla vahelise koostöö jätkumine laevaehitusala teadus-, arendus- ja õppetöö edendamiseks; läbirääkimiste pidamine TalTech Eesti Mereakadeemia Meremajanduse keskusega meretoidulabori Kuressaarde toomiseks, mis võimaldaks uusi tootearendusvõimalusi.
- Kuressaarde mobiilsetele töötajatele mõeldud üürielamu ehitamiseks vajalike tegevuste elluviimine.
- Kiire interneti võrgu rajamise ja kaugtöö tegemise võimaluste soodustamine.
- Portaali „Minu Saaremaa“ uuendamine ja kasutuse laiendamine.
- PATEE programmi rakendamise jätkamine.
- Välisdelegatsioonide vastuvõtmisel ja välisvisiitide korraldamisel ettevõtjate kaasamine.
- MTÜ Visit Saaremaa tegevuse toetamine, lähiturgudele keskendumine.
- Ettevõtluse ja turismi seisukohast oluliste suurürituste toetamise jätkamine.
- Saaremaa UNESCO “Inimene ja biosfäär” võrgustikku kuulumise alase teadlikkuse tõstmine.
- Saaremaa tervikturundus koostöös MTÜ-ga Visit Saaremaa, SA-ga Saare Arenduskeskus ja MTÜ-ga Saarte Koostöökogu.

Arendusprojektid:

- **Kiire internetiühendus ja raadiosidevõimekus Abruka saarel**
Abruka saarele paigaldati taastuenergiatoitel töötav sidemast koos kiire internetiteenuse pakkumiseks vajalike seadmetega.
Projekti kestus: oktoober 2017 – oktoober 2018,

Projekti kogumaksumus: 77 140 eurot, sh toetus 61 897 eurot (väikesaarte programm) ja omafinantseering 15 243 eurot.

- **Üürielamu rajamine Kuressaarde** (Saaremaa Vallavalitsuse ja Kitsas 16 Kodu OÜ koostööprojekt)

Kuressaare linna Kitsas 16 kinnistule ehitatakse korterelamu suunitlusega mobiilsele tööjõule. Esialgse eskiisprojekti järgi on projekteeritav maja 21 korteriga korter-/üürielamu, milles on 1–3-toalised korterid suurusega 20–60m².

Projekti kestus: jaanuar 2019 – jaanuar 2021.

Projekti kogumaksumus: 1 905 600 eurot, sh toetus 952 800 eurot (KredEx, kohaliku omavalitsuse üksuse elamufondi arendamise juhtumipõhine investeeringutoetus) ja omafinantseering 952 800 eurot.

- ***Innovation Policies for Sustainable European Islands***

Projekti eesmärk on saarte majanduse mitmekesistamine ettevõtlus- ja elukeskkonna innovaatilise arendamise kaudu. Kõik partnerid koostavad selleks vastava arengu- ja tegevuskava.

Teised projektipartnerid on *Province of Fryslân* (Holland), *Samsø Energy Academy* (Taani), *Regional Agency for the Development of Research Technology and Innovation* (Portugal), *Undersecretary of the Presidency for External Relations – Regional Government of the Azores* (Portugal), *Urban Community of North Basse-Terre* (Prantsusmaa), *North Aegean Region* (Kreeka).

Projekti kestus: jaanuar 2017 – detsember 2019 (I faas), jaanuar 2020 – detsember 2021 (II faas).

Projekti kogumaksumus: 1 634 119 eurot, sh toetus (Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa territoriaalse koostöö programm Interreg Euroopa) 1 367 831 eurot ja projekti partnerite omafinantseering 266 288 eurot. Saaremaa valla osa projektis on 177 500 eurot, sh toetus 150 875 eurot ja omafinantseering 26 625 eurot.

Taristu ja keskkond

Olulisemad tegevused 2018. aastal:

- Lõpetati Nasva jõe sadama I etapi rekonstrueerimistööd, rekonstrueeriti Muratsi sadam, ehitati Tori jõesadama uus kai, vahetati Kuressaare jahisadama sadamahoone katus.
- Olemasolevate mustkatete säilitamiseks tehti korduspindamist 190 490 m² kokku 45 kilomeetril, ehitati 20 km uusi tolmuvaabur katteid, remonditi 100 km kruusateid, rekonstrueeriti Kuressaare Juhan Smuuli tänava kõnnitee.
- Rekonstrueeriti Karja mõisahoone küttesüsteem, Kuressaarde paigaldati kaks uut bussipaviljoni ja vallikraavi kuursaali taha purskkaev, alustati Kuressaare kesklinna rekonstrueerimistöid ning Orissaare ja Lääne-Saare piirkonna tänavavalgustuse rekonstrueerimist.
- Koostati ja kinnitati valla jäätmehoolduseeskiri, viidi läbi korraldatud jäätmeveoga hõlmamata piirkonna jäätmeveohange ning pakendijäätmete kohtkogumise pilootprojekt Kuressaare ja Kudjapel, korraldati suurjäätmete, ohtlike jäätmete ja eterniidijäätmete

kogumiskampaaniad, alustati kasutatud riiete avaliku kogumise võimaluste loomist Kuressaares.

- Rakendati hajaasustuse programmi: toetati 103 projekti vee- ja kanalisatsioonisüsteemide ning juurdepääsuteede rajamiseks; alustati valla reovee kohtkäitluseeskirja koostamist.
- Kaardistati elanike jaoks ohtlikud hooned ja kinnistud Saaremaa valla haldusterritooriumil, alustati Saaremaa valla koerte ja kasside pidamise eeskirja ning heakorraeeskirja koostamist, loodi valla ühtne kohtvälise menetlemise süsteem ning kujundati ehitus- ja keskkonnaalaste õigusrikkumiste karistuspoliitika.
- Algatati Saaremaa valla üldplaneeringu koostamine.

Kavandatavad tegevused 2019. aastal:

- Saaremaa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2019–2030, Saaremaa valla transpordi arengukava 2020–2030 ja Saaremaa valla sadamate arengukava 2020–2030 koostamine.
- Kuressaare kesklinna rekonstrueerimistööde lõpetamine, Abaja sadama ehitamine.
- Mullutu tee, Salme-Läätsa kergliiklustee ja Leisi aleviku Kooli tänava kergliiklustee ehitamine, Kuressaares Pika tänava (Sepa ja Kopli tänava vaheline lõik) teekatte rekonstrueerimine, vallateede korduspindamise, mustkatete ehitamise ja kruusateede remontimise jätkamine.
- Endise Lääne-Saare valla, Orissaare, Tagavere ja Saikla ning Valjala, Mustjala, Iide, Leisi ja Pärsama tänavavalgustuse uuendamine.
- Valla jäätmehoolduseeskirja muutmine, korraldatud jäätmeveo hangete ettevalmistamine ja korraldamise koordineerimine 2020. aastaks, Kudjape jäätmejaamale operaatori otsimine, suurjäätmete, ohtlike jäätmete ja eterniidijäätmete kogumise kampaaniate korraldamine.
- Laimjala piirkonna ühisveevärgi parendamine, hajaasustusprogrammi rakendamine.
- Saaremaa Halduse tegevuse käivitamine.
- Koerte ja kasside kiipimis- ja steriliseerimiskampaania korraldamine koostöös Saaremaa veterinaararstidega, järelevalvevaldkonna eeskirjade koostamise lõpuleviimine, õigusrikkumiste tõkestamine ja ennetustöö osakaalu suurendamine järelevalveteenistuse igapäevatoos.
- Saaremaa valla üldplaneeringu eskiisi koostamine.

Arendusprojektid:

- **Nasva jõesadama rekonstrueerimine (I etapp)**

Rekonstrueeriti sadamakai, paigaldati kai ääretala, ankrud, jaotusvöö ja varustus (pollarid, päästeredel, puitvenderdus, kraana vundament, kai katend, torupiirded), ehitati slipp ning rajati katendi aluste kommunikatsioonid.

Projekti kestus: märts 2017 – mai 2018.

Projekti kogumaksumus: 249 804,73 eurot, sh toetus 199 970,61 eurot (Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020 meetme „Kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia rakendamine” projektitoetus) ja omafinantseering 49 834,12 eurot.

- **Tori jõesadama rekonstrueerimise ehitustööd**

Ehitati uus kai ja slipp, loodi tingimused sadama ohutuks ja turvaliseks kasutuselevõtuks ning viidi sadam vastavusse sadamaseaduses kehtestatud nõuetega.

Projekti kestus: mai 2018 – november 2018.

Projekti kogumaksumus: 128 905,80 eurot, sh toetus 56 000 eurot (Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020 meetme „Kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia rakendamine” projektitoetus) ja omafinantseering 72 905,80 eurot.

- **Terviklikud planeerimislahendused poollooduslike koosluste jätkusuutlikuks majandamiseks (*LIFE Viva Grass*)**

Projekti eesmärk on ennetada kõrge loodusväärtusega rohumaade kadumist ja tõsta poollooduslike rohumaade majandamise tõhusust, luues integreeritud planeerimise töövahendi. Saaremaa vald (varasemalt Lümada vald ja Lääne-Saare vald) oli projekti üks pilootala töövahendi testimiseks valla tasandil ja rohevõrgustiku planeerimise mooduli arendamiseks.

Teised projektipartnerid on Pavilniai ja Verkiari regionaalpark, Silute piirkond, OÜ Hnit-Baltic, Dubysa regionaalpargi direksioon, Läti Ülikool, Cēsise vald, Keskkonnalahenduste Instituut, Eesti Maaülikool, Kurese farm, Šovītes talu, Balti Keskkonnafoorumi Eesti, Läti ja Leedu kontor.

Kestus: juuni 2014 – mai 2019.

Rahastajad: Euroopa Liidu LIFE+ programm, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, projektipartnerid.

- **Orissaare tänavavalgustuse rekonstrueerimine**

Orissaare alevikku ning Tagavere ja Saikla külla paigaldatakse 229 uut valguspunkti, 97 uut metallmasti ning tänapäevane juhtimissüsteem, 4500 m õhuliini asendatakse maakaabelliiniga.

Projekti kestus: mai 2017 – oktoober 2019.

Projekti kogumaksumus: 297 628,84 eurot, sh toetus 238 103,07 eurot (Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond, prioriteetse suuna „Energiatõhusus” meetme „Energiasäästu ja taastuvenergia osakaalu suurendamine” tegevus „Tänavavalgustuse taristu renoveerimine”) ja omafinantseering 59 525,77 eurot.

- **Kuressaare linnakeskuse avaliku ruumi kaasajastamine**

Uuendatakse Kuressaare linnakeskuse avaliku ruumi, sh keskväljak, turuplats, Kauba ja Turu tänava ristmiku plats, Vabadussõja mälestussamba plats, raekoja tagune ala ja Lossi tänav, ning integreeritakse see tervikuks.

Projekti kestus: november 2016 – november 2019.

Projekti abikõlblik maksumus: 3 300 455,88 eurot, sh toetus: 2 805 387,49 eurot (Euroopa Regionaalarengu Fond, prioriteetse suuna „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ meede „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“) ja omafinantseering 495 068,39 eurot, millele lisandub täiendav mitteabikõlblik omafinantseering 1,3 miljonit eurot.

- **Tänavavalgustuse taristu rekonstrueerimine Lääne-Saare vallas**

Vahetatakse 248 valgustit (33 Hg ja 215 Na valgustit), vahetatakse välja või lisatakse 72 uut valgustusposti, rajatakse õhkkaabelliinide asemele 3969 m uut maakaabelliini ja 85 m uut

õhkkaabelliini. Taastatakse ca 279 m teekatet ja ca 3658 m haljasala või teepeenart, rekonstrueeritakse 14 liitumiskilpi.

Projekti kestus: juuni 2017 – november 2019.

Projekti kogumaksumus: 304 292,64 eurot, sh toetus 213 004,85 eurot (Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond, prioriteetse suuna „Energiatehnikas” meetme „Energiasäästu ja taastuvenergia osakaalu suurendamine” tegevus „Tänavavalgustuse taristu renoveerimine”) ja omafinantseering 91 287,79 eurot.

- **Coast4us**

Projekti eesmärk on välja töötada terviklik ja kaasav planeerimisprotsess koos ruumilise planeerimise vahenditega ning koostada partnerite piirkondades jätkusuutlikud mere- ja rannikuala planeeringud.

Teised projektipartnerid on Rootsist Östergötlandi maakonnavalitsus, Norrköpingi vald, Linköpingi Ülikool, *Hela Sverige ska leva Östergötland*, *Coompanion Östergötland*, *Aspöja Fastigheter AB*; Soomest Ahvenamaa valitsus ja Kõkari vald; Lätist keskkonna- ja regionaalarenguministerium, Carnicava vald, Saulkrasti vald, Salacgriva vald, Riia Tehnikaülikool; Eestist Tallinna Tehnikaülikool.

Projekti kestus: jaanuar 2018 – detsember 2020.

Projekti kogumaksumus: 3 084 924 eurot, sh toetus (Euroopa Regionaalarengu Fond, Kesk-Läänemere Programm 2014–2020) 2 399 829 eurot. Saaremaa valla osa projektis on 123 731 eurot, sh toetus 103 934 eurot ja omafinantseering 19 797 eurot.

- **Valjala aleviku, Mustjala küla, Iide küla, Leisi aleviku ja Pärsama küla tänavavalgustuse rekonstrueerimine**

Rekonstrueeritakse 277 valgustuspunkti, vahetatakse 82 valgustit. Vahetatakse välja või lisatakse 215 uut valgustusposti, rajatakse õhkkaabelliinide asemele 5490 m uut maakaabelliini ja 705 m uut õhkkaabelliini. Rekonstrueeritakse 11 liitumiskilpi ja eemaldatakse 2 liitumiskilpi.

Projekti kestus: juuni 2019 – detsember 2020.

Projekti kogumaksumus: 552 726,24 eurot, sh toetus 409 017,42 eurot (Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond, prioriteetse suuna „Energiatehnikas” meetme „Energiasäästu ja taastuvenergia osakaalu suurendamine” tegevus „Tänavavalgustuse taristu renoveerimine”) ja omafinantseering 143 708,82 eurot.

Juhtimine ja koostöö

Olulisemad tegevused 2018. aastal:

- Toimus 13 vallavolikogu istungit, neist 2 erakorralist; anti välja 70 määrust ja võeti vastu 123 otsust. Põhiteemad: 2018. aasta eelarve ja 3 lisaeeelarvet, vallavalitsuse struktuur ja teenistuskohdade koosseis, mitmesuguste kordade ja eeskirjade (sh valla arengudokumentide menetlemine, vallavara valitsemine, finantsjuhtimine, avalike ürituste korraldamine, mittetulundustegevuse toetamine, tunnustusavalduste andmine, jäätmekäitlus) ning põhimääruste kehtestamine, detailplaneeringutega seotud küsimuste menetlemine.

- Koostati ja kinnitati Saaremaa valla arengukava 2019–2030, Saaremaa valla eelarvestrateegia 2019–2022, Saare maakonna arengustrateegia 2019–2030 ning Saare maakonna tervise- ja heaoluprofiil.
- Käivitati 10 osavallakogu ja ühe kogukonnakogu tegevus, toimus kokku 71 koosolekut, neist 5 elektrooniliselt. Arutusel olid mitmed volikogu eelnõud, sh 2018. aasta eelarve, valla arengukava ja eelarvestrateegia, teehoiukavad, piirkondlikud tegevustoetused, tunnustusavalduste andmine, detailplaneeringud jmt.
- Hakati korraldama osavalla- ja kogukonnakogu juhtide ümarlaudu aktuaalsete teemade arutamiseks, aasta jooksul toimus kolm kokkusaamist. Lisaks kogude päevakorras olnud teemadele arutati teenuskeskuste tööd ja valla valmisolekut uueks õppeaastaks.
- Kohtuti Saaremaa valla noortevolikogu liikmetega ja arutati koostöövõimalusi vallavolikoguga.
- Käivitati Saaremaa Vallavalitsuse kui uue ametiasutuse tegevus, sh koostati ja kehtestati mitmed asutusesed korrad, korrastati osakonnasised ja -vahelised protsessid; II poolaastal toimus vallavalitsuse struktuuri analüüs ja tehti mõningad struktuurimuudatused.
- Hakati täitma maakondliku arendusorganisatsiooni ülesandeid.
- Ehitati ümber vallavalitsuse Tallinna tn 10 hoone fuajee ja esimene korrus, et luua sotsiaalosakonna küllastajate teenindamiseks paremad võimalused; Kihelkonna rahvamaja konverentsisaal ehitati ümber teenuskeskuse ruumideks.
- Korrastati valla osaluste valitsemist, lõpetati OÜ Salme SVK tegevus.
- Ühtlustati erinevaid kordasid, tagamaks valdkonnasiseselt vallavalitsuse hallatavate asutuste ühtne toimimine.
- Valmistati ette Kuressaare Linnateatri kui hallatava asutuse ümberkorraldamist koos riigiga loodavaks sihtasutuseks, loodi hallatav asutus Saaremaa Laste ja Perede Tugikeskus, Lääne-Saare Halduse ja Leisi Kommunaalameti asemel moodustati hallatav asutus Saaremaa Haldus, raamatukogud kui eraldi asutused otsustati koondada Saare Maakonna Keskraamatukogu koosseisu ühise juhtimise alla.
- Osaleti liikmena aktiivselt Eesti Tervislike Omavalitsuste Võrgustiku, Eesti Saarte Kogu ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevuses.
- Vaadati üle koostöösuhted seniste sõprusomavalitsustega ja korraldati need uutel alustel ümber. Kohtuti Talsi (Läti) ja Badeni linna (Austria) esindajatega; Saaremaad külastasid mitmed suursaadikud (sh USA, Briti, Hiina, Austria) ja Austria president; aukonsulite konverentsi raames külastasid Saaremaad 128 Eesti aukonsulit üle maailma.
- Viidi vallaelanike seas läbi ideekorje valla arengukava koostamiseks, kaasati avalikkust erinevate eelnõude väljatöötamise, sh aleviku- ja külavanema statuudi koostamisse.
- Töötati välja vallavalitsuse sise- ja väliskommunikatsiooni põhimõtted ning hakati neid rakendama vastavates kommunikatsioonikanalites, sh vallalehes Saaremaa Teataja; toetati piirkondlike lehtede trükkimist; seirati kommunikatsioonikanalite kasutamist ning viidi sisse vastavaid parendusi, sh vallavalitsuse veebilehel ja sotsiaalmeediakanalites; avalikkusega aktiivsemaks ja vahetumaks suhtlemiseks võeti kasutusele vallavalitsuse blogi.
- Koostati Saaremaa valla mittetulundustegevuse toetamise kord, millest rakendati 2018. aasta jooksul 2019. aasta tegevustoetuste taotlemine.
- Koostati Saaremaa valla kaasava eelarve menetlemise kord ja jätkati Kuressaares kaasava eelarve koostamist. 22 esitatud ettepanekust suunati hääletusele 11, mille seast rahastati

linnakodanike hääletuse tulemusena kahte projekti, mis viiakse ellu 2019. aastal: 1) „Kuressaarde betoonist skatepargi rajamine“ (25 000 eurot), 2) „Ida-Niidu avaliku mänguväljaku kaasajastamine ja renoveerimine“ (25 000 eurot). Hääletusel osales 541 inimest ehk 5% hääleõiguslikest (16-aastastest või vanematest) Kuressaare elanikest.

- Toetati külaseltside tegevust erinevate ürituste ja tegevuste elluviimisel, rakendati Lääne-Saare piirkonnas külaraha, valmistati ette Saaremaa valla aleviku- ja külavanema statuudi eelnõu, rakendati kohaliku omaalgatuse programmi ning viidi läbi Saare maakonnas konkurss „Kaunis kodu“.
- Käivitati Saare maakonna siseturvalisuse nõukogu tegevus, mis täidab ka rahvatervisealaseid ülesandeid; nõukogu tegevused viidi ellu vastavalt 2018. aasta tööplaanile, sh toimusid arutelud kohalike elanikega, kaardistamiseks turvalisusega kaasnevad probleemid, mille lahendamiseks koostati tegevuskava; toimusid regulaarsed kohtumised turvalisusvaldkonna koostööpartneritega.
- Käivitati valla kriisikomisjoni töö, koostati Saaremaa valla hädaolukorra lahendamise plaan.
- Toetati vabatahtlike päästjate, sh merepäästjate tegevusi; rakendati kogukondliku turvalisuse tagamise toetusmeetet; viidi ellu Tervise Arengu Instituudi rahastatava tegevuskava tegevusi.
- Alustati Päästeameti projekti „500 kodu tuleohutuks“ elluviimist Saaremaa vallas. Projekti eesmärk on lahendada toimetulekuraskustes leibkondade kriitilised tuleohutusalsed probleemid, et ennetada tuleõnnetusi. Külastati kodusid ja tehti vajalike tööde audit; valiti välja viis peret, kelle kodus on tuleoht kõige suurem; viidi läbi hange vajalike tööde tegemiseks. Projekti raames ehitatakse kuus korstnat, kaks ahju, üks pliit ja remonditakse üks ahi.
- Rakendati tööle valla uus koduleht ja võeti kasutusele VOLIS koos volikogu istungite infosüsteemi tehnilise lahendusega; rajati vallavalitsuse hoonete ja teenuskeskuste keskselt hallatav sidevõrk; ehitati ümber vallavalitsuse hoonete lokaalvõrgud; koondati ühinenud omavalitsuste raamatupidamisprogrammid, dokumendihaldustarkvarad, veebilehtede, domeeninimede, e-posti aadresside jm teenused, kodulehtede info arhiveeriti ja aegunud teenused suleti; hallatavate asutuste kodulehed viidi uuele turvalisele platvormile; uuendati vallavalitsuse arvutiparki ning alustati hallatavate asutuste arvutipargi korrastamise, infotehnoloogilise toe pakkumise ja standardlahenduste väljatöötamisega; võeti kasutusele vallavalitsuse siseveebi rakendus ja uus geoinfo lahendus ESRI, rakendati tööle valla ESRI server, mida saavad kasutada ka hallatavad asutused ja ettevõtted.

Kavandatavad tegevused 2019. aastal:

- Saaremaa valla valdkondlike arengukavade koostamine, Saare maakonnas maakondliku arendusorganisatsiooni ülesannete täitmine, teenuskeskuste tegevuste analüüsi läbiviimine.
- Valla osalusega prügilate ühendamine ja soojaettevõtete ühendamine.
- Saaremaa valla aktiivne osalemine Eesti Tervislike Omavalitsuste Võrgustiku, Eesti Saarte Kogu ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevuses; koostöösuhete jätkuv hoidmine ja vastavad tegevused seniste sõprusomavalitsustega, võimalusel uute koostöötegevuste käivitamine; koostöö välisriikide Eesti saatkondadega; osalemine rahvusvahelistes koostööprojektides.

- Vallavalitsuse sise- ja väliskommunikatsiooni põhimõtete ülevaatamine ja rakendamine, piirkondlike lehtede trükkimise toetamine, kommunikatsioonikanalite kasutamise seire ning vastavate parenduste sisseviimine, sh vallavalitsuse veebilehel ja sotsiaalmeediakanalites, meediamonitooringu keskkonna kasutuselevõtmine.
- Saaremaa valla aleviku- ja külavanema statuudi vastuvõtmine ja rakendamine, kaasava eelarve rakendamine ülevallaliselt, mittetulundustegevuse toetamise uue korra rakendamine, kohaliku omaalgatuse programmi rakendamine, Saare maakonnas konkursi „Aasta küla 2019“ elluviimine.
- Saaremaa valla siseturvalisuse arengukava 2020–2030 koostamine, Saare maakonna tervise- ja heoluprofiili tegevuskava rakendamine, Tervise Arengu Instituudi rahastatava tegevuskava elluviimine, Saare maakonna siseturvalisuse nõukogu tegevuse koordineerimine, kriisiõppuste korraldamine, päästevõimekuse tõstmine ja meremärgistuse uuendamine Vilsandi saarel, projekti „500 kodu tuleohutuks“ tegevuste elluviimine.
- IT-standardi väljatöötamine, ISKE turbemeetmete rakendamine, hallatavate asutuste ühtse e-posti serveri saare.ee töölerakendamine ja veebiserveri teenuse väljatöötamine, teenuskeskuste ja koolide optikahenduste väljaehitamine ELASA baasvõrgule, projektide registri ja hariduse registri lähteülesande väljatöötamine ning arendustöödega alustamine, videosalvestussüsteemi kasutuselevõtmine volikogu istungite avalikeks ülekanneteks, Kuressaare kesklinnas interaktiivsete infokioskite töölepanemine ja Wifi4U projekti raames avaliku WiFi leviala tagamine, hallatavate asutuste lokaalvõrkude ümberehitamine ning interneti avalike levialade korrastamine lasteaedades, koolides ja rahvamajades.

Arendusprojektid:

- **Päästevõimekus kogukonna turvalisuse kindlustajana**
Valjala katlamaja rekonstrueeriti tuletõrjedepooks ja loodi kohalikule vabatahtlikule päästekomandole teenuse operatiivsemaks pakkumiseks paremad tingimused.
Projekti kestus: mai 2017 – märts 2018.
Projekti kogumaksumus: 47 338 eurot, sh toetus 42 604 eurot (LEADER-projektitoetus) ja omafinantseering 4734 eurot.
- **Vabatahtlike päästjate motivatsiooni suurendamine Tornimäel**
Tornimäe endine keskkütte katlamaja ehitati ümber vabatahtlike päästjate keskuseks ja garaaziks, kus on võimalik hoida aastaringselt vabatahtlike päästjate sõidukeid ning päästevarustust. Samuti korraldati vabatahtlikele päästjatele motivatsioonireise ja kogukonnale õppepäevi.
Projekti kestus: oktoober 2016 – september 2018.
Projekti kogumaksumus: 37 358,50 eurot, sh toetus 32 202 eurot (LEADER-projektitoetus) ja omafinantseering 5156,50 eurot.
- ***Development of Unified Indicator for Local Decision Making***
Saaremaa vald oli Statistikaameti koostööpartner projektis, mille käigus töötati välja statistiline indikaator, mis aitaks kohalikke omavalitsusi otsustusprotsessis ning mille ruumiline aspekt annaks infot ka omavalitsusüksuse erinevate piirkondade (kantide) kohta.

Saaremaa vald andis ülevaate asukohaga seotud otsustusprotsessidest ja sellega seotud geostatistika vajadustest omavalitsusüksuses ning hindas indikaatorite kasutatavust ja esitas ettepanekud nende muutmiseks.

Projekti kestus: juuli 2018 – märts 2019.

Saaremaa valla osa projektis (saadud toetus) oli 1400 eurot.

Rahastamisallikas: Eurostati Grant nr 08143.2017.001-2017.405 „*Development of unified indicator for local decision making*“.

- **Päästevõimekuse tõstmine ja meremärgistuse uuendamine Vilsandi saarel**

Aastaringse päästevõimekuse tagamiseks rajatakse tuletõrjeautole nõuetekohane hoiuruum ja ohutu meresõidu tagamiseks tähistakse meretee Saaremaalt Vilsandi Vikati sadamasse.

Projekti kestus: august 2018 – oktoober 2019.

Projekti kogumaksumus: 102 355,20 eurot, sh toetus 87 001,92 eurot (väikesaarte programm) ja omafinantseering 15 353,28 eurot.

Ülevaade sisekontrolli süsteemist ja tegevusest sisekontrolli korraldamisel

Sisekontrollisüsteem hõlmab kogu konsolideerimisgrupi üksuste struktuuri, juhtkonna suhtumist ja kehtivaid protseduure, mis annavad mõistliku kindlustunde selles osas, et:

- eesmärgid saavutatakse;
- tegevus on seaduspärane;
- varad on kaitstud raiskamiste, ebasihipärase kasutamise, pettuste ja ebakompetentsest juhtimisest jms tingitud kahju eest;
- tegevus on säästlik, tõhus ja mõjus ning on tagatud teenuste kõrge kvaliteet;
- tegevust kajastav juhtimis- ja finantsinformatsioon on usaldusväärne, tõene ja õigeaegne.

2018 aastal rakendati enamuses selliseid sisekontrolli meetmeid, mis olid kehtestatud juba ühinenud omavalitsuste poolt. Samas loodi täiendavaid meetmeid, sealhulgas ühtlustati ja täiendati kehtivaid protseduurireegleid, arendati organisatsioonikultuuri ning töötajate professionaalsust, järgiti kohustuste lahusust asutuse funktsioonide täitmisel.

2018. aasta jaanuarist on vallavalitsuse struktuuris sisekontrolöri ametikoht, kes kontrollib vallavalitsuse struktuuriüksuste ja nende teenistujate ning vallavalitsuse hallatavate asutuste ja nende juhtide tegevuse seaduslikkust ja otstarbekust. Sisekontrolör on struktuuris vallavanema otsealluvuses ja talle on tagatud tööks vajalikud tingimused, funktsionaalne sõltumatus asutuse ülejäänud tegevustest ja ligipääs tööks vajalikule informatsioonile.

2018 aastal kontrollis sisekontrolör ühinemisel üle tulnud halduslepingute majanduslikku põhjendatust ning täitmise järelevalve korraldust, hallatavates asutustes väikehangete läbiviimise korraldust ja muud majandustegevust ning andis hinnangu vallavalitsuse teenistujate tegevusele avalduste, pöördumiste ja märgukirjade lahendamisel. Läbiviidud kontrollimiste tulemusena tehti ettepanekuid töö paremaks korraldamiseks.

Raamatupidamise vastavust kehtivatele nõuetele jälgitakse vallavalitsuse rahandusteenistuse poolt, toimub finantsala töötajate juhendamine ning teadmiste ja oskuste täiendamine.

2018. aastal kasutati 2016. aastal ajakohastatud Kuressaare linna raamatupidamise sise-eeskirja. Saaremaa valla raamatupidamise sise-eeskiri kinnitati 30.aprillil 2019. aastal. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus sätestab kohalike omavalitsuste raamatupidamisele ja finantsjuhtimisele kõrgendatud nõudmised, mis on aluseks valla rahandusteenistuse töö sisus ja kvaliteedis.

Saaremaa vallas on eelarve kulude täitmise jälgimiseks määratud kuluhaldurid ja kuludokumentide kinnitamise õigust omavad isikud. Vallavalitsuse korraldusega on määratud kuluhaldurid, kellel on vallavalitsuse nimel õigus kinnitada kuludokumente ja kes vastutavad valdkondade eelarve täitmise eest. Hallatava asutuse kuludokumentide kooskõlastamise õigus on asutusesiseselt asutuse juhi poolt selleks määratud isikul ja kinnitamise õigus on asutuse juhil või teda asendama määratud isikul. Isikud, kellel on õigus kinnitada kuludokumente, vastutavad selle eest, et dokument kajastab majandustehingut õigesti, dokumendil kajastatud tingimused vastavad sõlmitud lepingutele, tehing on seaduspärane, vajalik ja kooskõlas eelarvega. Iga algdokument peab olema kinnitatud kuluhalduri ja rahandusosakonna töötaja poolt. Tööülesannete jaotus on koostatud selliselt, et ühte tegevust ei tee algusest lõpuni üks ja sama inimene ning töötajad oma tööülesannete täitmise käigus paratamatult üksteist kontrollivad.

Vallavolikogu on kehtestatud riigihangete läbiviimise korra ja vallavalitsus vastutavad isikud.

Nii kogu konsolideerimisgrupi kui ka vallavalitsuse sisekontrollisüsteemi täiustamise ja ajakohastamisega tegeletakse järjepidevalt.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 01.01.2018- 31.12.2018**Saaremaa valla****Konsolideeritud bilanss**

VARAD		(tuhandetes eurodes)	
	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Käibevara			
Raha	2	4 357,8	10 420,0
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	3	2 549,0	2 333,0
Nõuded ostjate vastu	4	1 869,5	1 751,3
Muud nõuded ja ettemaksed	5	2 757,4	1 089,3
Varud	7	502,9	407,2
Käibevara kokku		12 036,6	16 000,8
Põhivara			
Osalused		2,5	1,2
Finantsinvesteeringud		2,6	2,6
Kinnisvarainvesteeringud	8	4 995,7	4 407,0
Materiaalne põhivara	9	140 843,9	135 748,6
Immateriaalne põhivara	10	7,8	12,4
Põhivara kokku		145 852,5	140 171,8
VARAD KOKKU		157 889,1	156 172,6
KOHUSTUSED JA NETOVARA			
Lühiajalised kohustused			
Võlad tarnijatele	11	1 302,8	852,0
Võlad töövõtjatele	12	2 047,0	1 669,8
Maksu-, lõivu- ja trahvikohustused	3	1 405,0	1 648,5
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	13	495,5	446,7
Laenukohustused	14	3 573,8	4 129,2
Lühiajalised kohustused kokku		8 824,1	8 746,2
Pikaajalised kohustused			
Pikaajalised kohustused tarnijatele	11	16,9	22,9
Laenukohustused	14	21 912,5	24 767,6
Pikaajalised kohustused kokku		21 929,4	24 790,5
Netovara			
Vähemusosalus		638,8	658,5
Reservid		19,8	19,8
Eelmiste aastate akumulieeritud tulem		122 084,2	123 358,1
Aruandeaasta tulem		4 392,8	-1 400,5
Netovara kokku		127 135,6	122 635,9
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU		157 889,1	156 172,6

Saaremaa valla

Konsolideeritud tulemiaruanne

		(tuhandetes eurodes)	
	Lisa	2018	2017
Tegevustulud			
Maksud	3	25 583,6	23 236,0
Riigilõivud		48,3	70,1
Kaupade ja teenuste müük	16	23 439,0	22 208,8
Saadud toetused	15	24 086,1	14 239,2
Muud tulud	17	448,6	756,2
Tegevustulud kokku		73 605,6	60 510,3
Tegevuskulud			
Antud toetused	18	-4 429,0	-2 443,9
Tööjõukulud	19	-35 645,7	-32 125,7
Muud tegevuskulud	20	-20 434,5	-18 167,1
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	8, 9, 10	-8 392,6	-8 744,2
Tegevuskulud kokku	21	-68 901,8	-61 480,9
Aruandeperioodi tegevustulem		4 703,8	-970,6
Finantstulud ja -kulud			
Intressikulu	14	-331,9	-342,1
Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt	2	1,2	-106,1
Finantstulud ja -kulud kokku		-330,7	-448,2
Vähemusesale kuuluv kasum/kahjum		19,7	18,3
Aruandeperioodi tulem		4 392,8	-1 400,5

Saaremaa valla

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

		(tuhandetes eurodes)	
	Lisa	2018	2017
Rahavood põhitegevusest			
Aruandeperioodi tegevustulem		4 703,8	-970,6
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	8, 9, 10	8 392,6	8 744,2
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	20	2 227,1	1 666,0
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	15	-6 811,9	-1 412,8
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	18	283,5	731,5
Tulem sihtasutuse reorganiseerimisest		12,2	
Kasum/kahjum põhivara ja kinnisvarainvesteeringute müügist	8,9,17	-57,2	-397,9
Korrigeeritud tegevustulem		8 750,1	8 360,4
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus	3, 4, 5, 7	-108,2	-566,7
Põhitegevusega seotud kohustuste netomuutus	3, 11, 12,13	427,7	524,4
Rahavood põhitegevusest kokku		9 069,6	8 318,1
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse põhivara eest	8,9	-15 061,0	-12 447,1
Laekunud põhivara ja kinnisvarainvesteeringute müügist	8,9	75,6	659,4
Tasutud osaluste soetamisel		-1,3	-1,2
Laekunud intressid ja muu finantstulu	2	1,2	1,0
Rahavood investeerimistegevusest kokku		-14 985,5	-11 787,9
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laekunud laenud	14	1 800,0	11 781,8
Tagasi makstud laenud	14	-5 430,2	-6 943,1
Arvelduskrediidi muutus	14	0,0	-212,1
Tagasi makstud kapitalirendikohustused	14	-187,8	-125,1
Laekunud faktooringlepingute alusel		2,6	2,6
Tasutud faktooringlepingute alusel		-2,6	-2,6
Makstud intressid	14	-336,0	-347,1
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	15	4 239,3	1 024,4
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		-231,6	-534,3
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		-146,3	4 644,5
Puhas rahavoog		-6 062,2	1 174,7
Raha ja selle ekvivalendid perioodi algul	2	10 420,0	9 245,3
Raha ja selle ekvivalentide muutus		-6 062,2	1 174,7
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul	2	4 357,8	10 420,0

Saaremaa valla

Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

(tuhandetes eurodes)

	Aruandeko- hustulase omanikele kuuluv netovara, akumulee- ritud ülejääk	Kassa- reserv	omandi- reformi reserv	Vähemus- osalus	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2016	119 818,2	19,5	0,3	639,1	120 477,1
Põhivara ümberhindlus (arvelevõtmine)	53,0				53,0
Vähemusosanikele kuuluv aruandeperioodi tulem				-18,3	-18,3
Korrigeerimine seoses valdade ühine- misest tulenevate osaluste muutumisega	3 487,0			37,7	3 524,7
Aruandeperioodi tulem	-1 400,5				-1 400,5
Saldo seisuga 31.12.2017	121 957,7	19,5	0,3	658,5	122 635,9
Põhivara ümberhindlus (arvelevõtmine)	114,3				114,3
Tulem osaluste muutuselt	12,2				12,2
Vähemusosanikele kuuluv aruandeperioodi tulem				-19,7	-19,7
Aruandeperioodi tulem	4 392,8				4 392,8
Saldo seisuga 31.12.2018	126 477,0	19,5	0,3	638,8	127 135,6

Saaremaa Vallavalitsus

Eelarve täitmise aruanne

		(tuhandetes eurodes)		
Kirje nimetus	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Eelarve täitmine	
Põhitegevuse tulud kokku		42 204,0	45 450,0	46 261,0
30	Maksutulud	23 983,0	24 807,0	25 406,0
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	3 588,0	4 034,0	3 821,0
3500,				
352	Saadavad toetused tegevuskuludeks	14 335,0	16 311,0	16 638,0
3825,				
388	Muud tegevustulud	298,0	298,0	396,0
Põhitegevuse kulud kokku		-39 416,0	-42 525,0	-39 859,0
4	Antud toetused tegevuskuludeks	-2 418,0	-4 377,0	-3 934,0
50	Personalikulud	-24 361,0	-24 833,0	-24 243,0
55	Majandamiskulud	-12 321,0	-13 180,0	-11 623,0
60	Muud kulud	-316,0	-135,0	-59,0
Põhitegevuse tulem		2 788,0	2 925,0	6 402,0
Investeeringustegevus kokku		-7 984,3	-9 162,3	-8 026,3
381	Põhivara müük (+)	119,0	119,0	76,0
15	Põhivara soetus (-)	-11 191,0	-12 507,0	-9 250,0
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine(+)	5 066,0	5 277,0	2 925,0
4502	Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine(-)	-1 788,0	-1 711,0	-1 486,0
	Osaluste soetus (-)	0,0	-150,0	-149,0
382	Finantstulud (+)	0,7	0,7	0,7
65	Finantskulud (-)	-191,0	-191,0	-143,0
Finantseerimistegevus		2 868,0	2 838,0	-1 151,0
20.5	Kohustuste võtmine (+)	6 229,0	6 229,0	1 865,0
20.6	Kohustuste tasumine (-)	-3 361,0	-3 391,0	-3 016,0
	Raha aasta alguses	3 571,0	3 571,0	3 571,0
1001	Likviidsete varade muutus (+suurenemine, -vähenemine)	-2 329,0	-3 400,0	-2 776,0
	Raha aasta lõpus	1 242,0	171,0	795,0

Selgitused eelarve täitmise aruande kohta lisas 25

Lisa 1

Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused

Saaremaa Vallavalitsuse 2018 aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Eesti finantsaruandluse standardile. Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded kehtestatakse raamatupidamise seadusega ning mida täpsustab raamatupidamise seaduse § 34 lõike 4 alusel kehtestatud valdkonna eest vastutava ministri määrus.

Kui Raamatupidamise Toimkonna juhendites esitatud arvestuspõhimõtted erinevad avaliku sektori finantsarvestuse ja aruandluse juhendi arvestuspõhimõtetest, lähtutakse avaliku sektori üksuse majandusaasta aruande koostamisel avaliku sektori finantsarvestuse ja aruandluse juhendis sätestatud arvestuspõhimõtetest.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Alates 2005 muudeti Riigi raamatupidamise üldeeskirja ja Raamatupidamise Toimkonna juhendi nr 11 alusel osaluste kajastamist konsolideerimata aruannetes. Osalusi valitseva või olulise mõju all olevates üksustes kajastatakse alates 2005 tuletatud soetusmaksumuses, kui osalused soetati enne 31.12.2003, ning soetusmaksumuses, kui osalused soetati peale 31.12.2003.

Omavalitsuste ühinemine

Saaremaa vald moodustati Kihelkonna valla, Kuressaare linna, Laimjala valla, Leisi valla, Lääne-Saare valla, Mustjala valla, Orissaare valla, Pihla valla, Pöide valla, Salme valla, Torgu valla ja Valjala valla ühinemisel. Valimiskomisjoni 20.10.10 otsus nr 7 jõustus 21.10.2017, Saaremaa Vallavolikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

Pärast poolte ühinemist ning nendest uue kohaliku omavalitsuse üksuse moodustamist lõpetasid ühinevad kohaliku omavalitsuse üksused kui avalik-õiguslikud juriidilised isikud oma tegevuse.

Ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste vallavalitsused ja linnavalitsus ametiasutustena lõpetasid oma tegevuse 31.12.2017 ja uue kohaliku omavalitsuse üksuse vallavalitsus ametiasutusena alustas tegevust 01.01.2018.

Ühinenud omavalitsuste varad, nõuded ja kohustused liideti seisuga 31.12.2017

Saaremaa vald on ühinenud omavalitsuste õigusjärglane.

Ühinevate omavalitsuste osalused äriühingutes, sihtasutustes ja mittetulundusühingutes lähevad vastavalt Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 35 lõikele 42 õiglusjärgluse põhimõttel üle Saaremaa vallale. Seoses Saare Maavalitsuse likvideerimisega liideti konsolideerimisgruppi MTÜ Kuressaare Campus, SA Saare Arenduskeskus, Saaremaa Omavalitsuste Liit MTÜ, SA Turvaline Saaremaa ja Saaremaa Geopark MTÜ

Konsolideeriv üksus Saaremaa Vallavalitsus, kellel on valitsev mõju teiste raamatupidamiskohustuslaste üle, on koostanud seisuga 31.12.2018 majandusaasta aruande konsolideerimisgrupi majandusaasta aruandena. Saaremaa Vallavalitsuse konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Rahandusministeeriumi saldoandmike infosüsteemis konsolideeritud saldoandmiku, milles Saaremaa Vallavalitsuse ja tema valitseva mõju all olevate sihtasutuste ja tütarettevõtete saldoandmike ühesuguste kontokombinatsioonide saldod on liidetud rida – reall meetodil ja nendevahelised kohustused,

nõuded, netovara, tulud ja kulud elimineeritud, ning konsolideerimisgruppi kuuluvate raamatupidamiskohuslaste aastaaruannete alusel.

Võrdlusandmed on saadud ühinenud omavalitsusüksuste 2017 aasta Rahandusministeeriumi saldoandmike süsteemis konsolideeritud ja konsolideerimata saldoandmike ja konsolideerimisgruppi kuuluvate raamatupidamiskohuslaste saldoandmike liitmisel. Võrdlusandmetes on ühinenud valdade ja Kuressaare linna ning nendega seonduvate sihtasutuste ja tütarettevõtete saldoandmike ühesuguste kontokombinatsioonide saldod liidetud rida – reall meetodil ja nendevahelised kohustused, nõuded, netovara, tulud ja kulud elimineeritud.

Raha

Bilansis kajastatakse kirjel raha kassas olevat raha ja arvelduskontode jääke. Kasutusel olevat arvelduskrediiti kajastatakse bilansis lühiajaliste laenukohustuste koosseisus.

Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid äritegevusest kaudsel meetodil. Investeerimis- ja finantseerimistegevuse rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil. Põhitegevuse rahavoogude selgitamisel korrigeeritakse tegevustulemit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja põhitegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustuste saldode muutused.

Finantsvara ja –kohustused

Finantsvaraks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantskohustuseks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustusi.

Finantsvara ja –kohustused võetakse arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustusega seotud tehingukulutusi.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui ettevõtte kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolle üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantskohustus eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval st päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdud põhivara üle.

Muud nõuded ja ettemaksed

Nõudeid ja tehtud ettemakseid kajastatakse bilansis sõltuvalt nende sisust, jaotatuna lühi- ja pikaajalisteks lähtudes sellest, kas vara või kohustuse eeldatav valdamine kestab kuni üks aasta või kauem arvestatuna bilansikuupäevast.

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse tavapärase tegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Individuaalselt oluliste nõuete väärtuse langust hinnatakse iga ostja kohta eraldi, lähtudes eeldatavasti tulevikus laekuvate summade tõenäolisusest. Selliste nõuete puhul, mis ei ole individuaalselt olulised ja mille suhtes ei ole otseselt teada nende laekumise tõenäosus, hinnatakse väärtuse langust kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisena.

Ettemakse kajastatakse raamatupidamises esmalt vastava ettemaksesumma ülekanndmisel. Ettemaksed tulevaste perioodide kulude eest kajastatakse kuluna perioodis, mille eest ettemakse tehti. Arvestuse lihtsustamise eesmärgil on lubatud kanda tulevaste perioodide kulu kohele kuluks, kui arvel või teatisele kajastatud ettemakse summa on väiksem kui 5000 eurot (ilma käibemaksuta). Avaliku sektori sisese tehingu korral on kajastamise viis eelnevalt omavahel kokku lepitud.

Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded

Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded on bilansis kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Iga konkreetse ostja laekumata nõudeid hinnatakse eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludena kajastatud nõuded arvestatakse aruandeperioodil ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena. Nõue tunnistatakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Varud

Varud ja varude soetamiseks tehtud ettemaksed võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukuludest, tootmiskuludest ja muudest otsestest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevaid muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi.

Varudena kajastatakse muuhulgas aktsiaseltsi Kuressaare Soojus poolt omatarbeks valmistatavat puiduhaket. Hake võetakse varuna arvele tootmisomahinnas, mis koosneb otsestest ja kaudsetest tootmisväljaminekutest, millela varu ei oleks praeguses olukorras ega asukohas.

Varud hinnatakse bilansis lähtuvalt sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või netorealiseerimismaksumus. Varude allahindlusi nende neto realiseerimismaksumusele kajastatakse aruandeaasta kuluna. Varude arvestamisel kasutatakse konsolideerimisgrupis nii FIFO kui ka kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit.

Osalused tütar- ja sidusettevõtetes

Valitseva mõju all olevateks üksusteks (vt lisa 6) on loetletud äriühingud, sihtasutused ja mittetulundusühingud, milles Saaremaa Vallavalitsus omab mõjuvõimu määrata investeringuobjekti finants- ja tegevuspoliitikat. Äriühingutes eeldatakse valitseva mõju olemasolu tavaliselt siis, kui grupi osalus ühingu on üle 50 %. Saaremaa Vallavalitsuse valitseva mõju all olevad sihtasutused on asutanud endised haldusüksused, kelle õigusjärglane Saaremaa Vallavalitsus on. Nende nõukogu liikmed määrab Saaremaa Vallavalitsus. Valitseva mõju all olevate üksuste tegevus kajastub konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes alates valitseva mõju tekkimisest kuni selle lõppemiseni. Valitseva mõju all olevate üksuste soetamist kajastatakse ostumeetodil, välja arvatud ühise kontrolli all toimivad äriühendused, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Valitseva mõju all olevate üksuste finantsnäitajad on konsolideeritud rida-realt. Grupisisised nõuded, kohustused, tulud ja kulud on elimineeritud. Saaremaa Vallavalitsuse konsolideerimata aruandes (vt lisa 24) on osalused valitseva mõju all olevates üksustes kajastatud soetusmaksumuses.

Pikaajalised finantsinvesteeringud

Muud pikaajalised finantsinvesteeringud, v.a. lunastustähtjani hoitavad finantsinstrumendid, on bilansis kajastatud õiglase väärtuse meetodil. Juhul, kui puudub informatsioon õiglase väärtuse kohta, kajastatakse neid soetusmaksumus, korrigeerides seda allahindlusega. Kui soetusmaksumus ei ole teada, kajastatakse neid nullväärtusega. Pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse väärtapabereid, mida tõenäoliselt ei müüda lähema 12 kuu jooksul.

Pikaajalised nõuded ja ettemaksed

Nõudeid ja tehtud ettemakseid kajastatakse raamatupidamises sõltuvalt nende sisust, jaotatuna lühi- ja pikaajalisteks.

Pikaajalised nõuded kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumus, kusjuures nominaalmaksumus kajastatakse eraldi lühi- ja pikaajalise osana.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteering on vara, mida konsolideerimisgrupp hoiab kas omanikuna või kapitalirendi tingimustel rendituna renditulu teenimise, turuväärtuse kasvu või mõlemal eesmärgil ja mida ei kasuta ükski avaliku sektori üksus oma põhitegevuses.

Hooneid ja ruume, mida kasutatakse konsolideerimisgrupi poolt, kajastatakse materiaalse põhivarana.

Kinnisvarainvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumuse meetodil (soetusmaksumus, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud allahindlused).

Konsolideerimisgrupp kasutab kinnisvarainvesteeringute amortiseerimisel lineaarset meetodit, kasutades materiaalse põhivara gruppidele määratud amortisatsiooninorme.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 5 000 eurost (kuni 31.12.2010 soetatud varade korral alates 1917 eurost ja kuni 30.10.2016 alates 2000 eurot) . Alates 31.10.2016 jõustunud Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi muudatuse kohaselt on materiaalse ja immateriaalse põhivara kapitaliseerimise alampiir 5 000 eurot (ilma käibemaksuta). Seoses sellega kanti 2016 aastal bilansist välja põhivara, mille soetusmaksumus oli väiksem kui 5000 eurot

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et ettevõtte saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärset mõõta. Muid hooldus- ja remondikuluseid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid arvele eraldi vara objektidena, määrates eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale.

Põhivara soetusmaksumusena kajastatakse kulutused, mis on vajalikud selle viimiseks tööseisukorda ja – asukohta (vara soetusmaksumus, kulutused transpordile, paigaldamisele). Vara soetusmaksumusse ei kapitaliseerita vara kasutuselevõtmisega seotud koolitus- või lähetuskulu. Vara tellimisega seotud kulu (hankekonkursi korraldamine, tellija järelvalve) ei kapitaliseerita, kui seda tehakse oma töötajate poolt. Samuti ei kapitaliseerita varade soetamiseks võetud laenude kulu (sh intressikulu).

Rahavoogude aruande kirjel Põhivara soetus on põhivara soetusmaksumus kajastatud koos käibemaksukuluga.

Erinõudena ei ole konsolideermisgrupil lubatud kapitaliseerida materiaalse põhivara maksumusse käibemaksu ja muid tagasisaamisele mittekuuluvaid makse ja lõive. Põhivarasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum. Materiaalse põhivara kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit, lähtudes vara kasulikust elueast. Kuluminorm määratakse igale põhivaraobjektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast.

Materiaalse põhivara gruppidele on määratud järgmised amortisatsiooninormid:

Põhivara liik	Eeldatav kasulik eluiga aastates	Amortisatsiooninorm %
Hooned	20 – 50	2- 5
Rajatised	10 – 40	2,5 – 10
Teed	10 – 40	2,5 – 10
Masinad ja seadmed	5 – 10	10 – 20
Infotehnoloogilised seadmed ja arvutehnika	2 – 3	33 – 50
Inventar	2 – 10	10 – 50

Vara amortiseerimine lõpetatakse, kui vara on täielikult amortiseerunud või vara on lõplikult kasutusest eemaldatud. Ajutiselt kasutusest eemaldatud vara amortiseerimist ei peatata.

Põhivara väärtuse languse korral (osaline või täielik demonteerimine, lammutamine, hävitamine, kahjustumine, kadumine) viiakse läbi allahindlus. Varade allahindlust kajastatakse koos amortisatsiooniga.

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid parendustöid, mis tõstavad vara esialgset väärtust või pikendavad vara järelejäänud kasulikku eluiga rohkem kui ühe aasta, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Kuni 2007 a. parendusega kaasnevad võimalikud demonteerimis- ja lammutustööd kajastati aruandeperioodi kuluna. Alates 2008 a. lubas üldeeskiri lammutustööde maksumuse kapitaliseerida põhivara maksumusse, kui lammutustööd on vältimatud seoses uue objekti ehituse või renoveerimisega.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivarana kajastatakse füüsilise substantsita vara kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 5 000 eurost) ilma käibemaksuta. Immateriaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset meetodit ja amortisatsioonimäär on 5-50 % aastas.

Üldjuhul kajastatakse uurimis- ja arenguväljaminekud tekkimise momendil kuluna. Erandiks on arenguväljaminekud, mis on identifitseeritavad ja mis tõenäoliselt osalevad järgmistel perioodidel tehtavates tegevustes.

Immateriaalse põhivara koosseisu kuuluvad muuhulgas arvuti tarkvara, litsentsid, kasutusõigused ja muud sarnased varad.

Põhivara ja kinnisvarainvesteeringute ümberhindlus

Põhivara ja kinnisvarainvesteeringute ümberhindlus valdades viidi läbi ühekordselt seisuga 31.12.2005 nende objektide osas, milliste õiglase väärtus erines oluliselt bilansilisest jääkmaksumusest ja millised olid soetatud 1995 aastal või varem.

Munitsipaalomandisse saadud maa arvelevõtmist kajastatakse ümberhindlusena maa maksustamishinnas kontol 290400 – ümberhinnatud põhivara uus soetusmaksumus. Vald saab munitsipaalomandisse antava maa omanikuks peale maaüksuse registreerimist maakatastris. Peale seda tekib vallal õigus maaüksus arvele võtta. Arvelevõtmise aluseks on maa maksustamishind.

Rendiarvestus

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepingud käsitletakse kasutusrendina.

Konsolideerimisgrupp kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muule avaliku sektori üksuse bilansis kajastatavale varale. Kasutusrendimaksud on kajastatud rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Konsolideerimisgrupp kui rentnik

Kapitalirendi alusel renditud vara kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas. Makstavad rendimaksud jagatakse finantskuluks ja kohustuse vähendamiseks.

Finantstulud kajastatakse rendiperioodi jooksul.

Kasutusrendi maksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Eraldised ja potentsiaalsed kohustused

Konsolideerimisgrupp moodustab eraldisi nende kohustuste osas, mille realiseerimise aeg või summa pole kindlad. Eraldise suuruse ja realiseerimisaja määramisel tuginetakse juhtkonna või vastava ala ekspertide hinnangutele.

Eraldis kajastatakse juhul, kui konsolideerimisgrupil on enne bilansipäeva tekkinud juriidiline või tegevusest tingitud kohustus, eraldise realiseerumine ressursside väljamineku näol on tõenäoline (üle 50%) ning eraldise suurus on usaldusväärselt määratav. Eraldise realiseerumisega kaasnevaid kulutusi hinnatakse bilansipäeva seisuga ning eraldise suurust hinnatakse uuesti igal bilansipäeval. Potentsiaalseteks kohustusteks klassifitseeritakse need kohustused, mille realiseerumise tõenäosus jääb alla 50% või mille suurust ei saa usaldusväärselt hinnata. Potentsiaalsete kohustuste üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt saadud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimine jaotatakse tegevuskulude ja põhivara sihtfinantseerimiseks. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui toetuse saaja on teinud kulutused, milleks sihtfinantseerimine oli ette nähtud, ning eksisteerib piisav kindlus, et sihtfinantseerimine leiab aset.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega.

Sihtfinantseerimise korral põhivara soetamiseks võetakse vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses, sihtfinantseerimise summa aga kajastatakse samal ajal tuluna.

Mitterahalist sihtfinantseerimist kajastatakse saadud vara õiglates väärtuses, kui see on usaldusväärselt hinnatav. Kui saadud vara õiglane väärtus ei ole usaldusväärselt hinnatav, vara kohta raamatupidamiskandeid ei tehta.

Liitumistasud

Liitumise ostja kajastab liitumistasu osana infrastruktuuritrassiga liitunud põhivara objekti soetusmaksumusest, kui liitumistasu ületab põhivara arvelevõtmise piirmäära, ning kuluna, kui see jääb allapõhivara soetusmaksumuse piirmäära.

Liitumise müüja kajastab liitumistasu, mis ületab põhivara arvelevõtmise piirmäära, liitumiseks ehitatud põhivara soetusmaksumuse vähenemisena. Kui liitumistasu ületab liitumiseks ehitatud põhivara soetusmaksumust, kajastatakse ületav osa tuluna.

Liitumistasu, mis jääb alla põhivara soetusmaksumuse piirmäära, kajastatakse tuluna.

Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamine

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed finantsvarad ja -kohustused on bilansipäeva seisuga ümber hinnatud eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel.

Välisvaluutatehingutest ning varade ja kohustuste ümberhindamisest saadud kasumid ja kahjumid on kajastatud tulemiaruanDES.

Ettevõtte tulumaks

Kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt maksustatakse väljamakstavaid dividende ja teatud liiki väljamakseid ning kulutusi tulumaksuga (tulumaksumäär alates 01.01.2015 20/80). Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse tulemiaruanDES tulumaksukuluna, samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millal need tegelikult välja makstakse.

Tulude arvestus

Kogutud maksude, lõivude ja trahvide tulu võetakse arvele kassapõhiselt laekumise hetkel. Aruandeperioodi lõpul korrigeeritakse tekkepõhiselt Tolli- ja Maksuameti poolt esitatud teatise järgi üksikisiku tulumaksu ja maamaksutulu. Keskkonnateenistuse teatise järgi korrigeeritakse tekkepõhiselt saaste- ja loodusressursside kasutamise tasu.

Toodete müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on üle läinud ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulud on usaldusväärselt määratavad. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist. Intressitulu arvestatakse tekkepõhiselt.

Tehingud seotud osapooltega

Seotud osapoolteks loetakse tegevjuhtkonna, nõukogu ja vallavolikogu koosseisu kuuluvaid isikuid, kui neil on võimalus avaldada olulist mõju konsolideerimisgrupi liikmete ärilistele

otsustele. Lisaks on seotud osapoolteks eelnevalt kirjeldatud isikute lähisugulased ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmneseid bilansikuupäeva, 31.detsembri 2018 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruandeaasta tulemust, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades.

Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud vallavalitsuse kohta (konsolideerimata) kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes konsolideerimata aruannetes (lisa 24) kajastatud andmetega. Lisaks kassapõhisest printsiibist tulenevatele ajalistele erinevustele on selles kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

- 1) põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata;
- 2) kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna (tekkepõhises aruandes eraldi tulemiaruaande real Muud tegevuskulud).

Lisa 2

Raha

Sularaha ja arvelduskontod

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2018	31.12.2017
Raha arvelduskontodel pangas	4 322,4	10 407,8
Sularaha kassas	35,4	12,2
Kokku raha	4 357,8	10 420,0

Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt

	(tuhandetes eurodes)	
	2018	2017
Kahjum finantsinvesteeringute ümberhindamisest	0	-107,1
Arvelduskontodelt saadud intressitulu	1,2	1,0
Kokku tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt	1,2	-106,1

Lisa 3**Maksud****a) Maksunõuded, saadud ettemaksed ja maksutulud**

	(tuhandetes eurodes)			
	31.12.2018	2 018	31.12.2017	2017
	Lühiajalised nõuded	Tulu	Lühiajalised nõuded	Tulud
Tulumaks	2 454,5	24 348,6	2 275,5	21 985,1
Maamaks	13,7	1 227,4	16,3	1 234,1
Loodusressursside kasutamine ja saastetasu (lisa 17)	76,6	364,0	32,6	226,8
Reklaamimaks		7,4	0,2	12,7
Trahvid (lisa17)	4,2	1,6	8,0	12,6
Teede ja tänavate sulgemise maks		0,2	0,4	4,1
Kokku	2 549,0	25 949,2	2 333,0	23 475,4

Loodusressursside kasutamise ja saastetasudelt saadud tulu ning trahvid kajastatakse tulemiaruanDES real muud tulud (vt.lisa 17)

b) Maksuvõlad ja tasutud maksude ettemaksed

	(tuhandetes eurodes)			
	31.12.2018		31.12.2017	
	Lühiajalised ettemaksed	Lühiajalised kohustused	Lühiajalised ettemaksed	Lühiajalised kohustused
Käibemaks	20,7	101,3	49,6	101,8
Sotsiaalmaks		810,3		902,4
Füüsilise isiku tulumaks		355,9		464,4
Töötuskindlustusmaksed		53,2		53,2
Kogumispensioni maksed		38,6		46,0
Erisoodustuste tulumaks		3,4		2,6
Ettemaksukontode jäägid	71,4		361,7	
Loodusressursside kasutamine ja saastetasud		42,3	0,5	45,2
Maamaksu kohustus				32,9
Kokku	92,1	1 405,0	411,8	1 648,5

Lisa 4**Nõuded ostjate vastu**

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2018	31.12.2017
Nõuded ostjate vastu brutosummas	1 872,2	1 757,6
Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuded	-2,7	-6,3
Kokku lühiajalised nõuded	1 869,5	1 751,3

Lisa 5

Muud nõuded ja ettemaksed

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2018	31.12.2017
Lühiajalised nõuded ja ettemaksed		
Sihtfinantseerimise nõuded (lisa 15)	2 464,5	336,2
Makstud tagatisdeposiidid	0,0	0,1
Käibemaksu deklareerimata ettemaks	1,3	0,0
Muud nõuded		3,5
Saamata seadusandlusest tulenevad toetused	11,2	9,2
Maksude, lõivude, trahvide ettemaksed (lisa 3)	92,1	411,5
Ettemakstud toetused	173,9	298,4
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	14,4	30,4
Kokku lühiajalised nõuded ja ettemaksed	2 757,4	1 089,3

Lisa 6

Konsolideerimisgruppi kuuluvad üksused

Käesolevas aastaaruandes on rida-realt konsolideeritud järgmised üksused:

Nimetus	Osa- luse määr (%)	Tulemiaruande näitajad 2018				Tulemiaruande näitajad 2017			
		Tegevus- tulud	Tegevus- kulud	Finants- tulud ja -kulud	Puhas- tulem	Tegevus- tulud	Tegevus- kulud	Finants- tulud ja -kulud	Puhas- tulem
Saaremaa Vallavalitsus (vt lisa 25)									
Kuressaare Soojus AS	100	4 114,4	-3 734,8	-161,0	218,6	3 857,5	-3 514,1	-183,2	160,2
Kuressaare Veevärk AS	97,82	2 402,8	-3 150,5	-14,8	-762,5	2 493,0	-3 108,6	-18,1	-633,7
Saaremaa Prügila OÜ	100	83,5	-244,2	-0,3	-161,0	131,4	-248,5	-0,7	-117,8
Kuressaare Bussijaam OÜ	100	155,0	-167,4	0,0	-12,4	174,0	-174,2	0,0	-0,2
Salme SVK OÜ	100	133,7	-269,2	0,0	-135,5	157,7	-126,8	0,0	30,9
Orissaare Soojus OÜ	100	148,0	-143,0	-0,3	4,7	144,2	-128,9	-0,9	14,4
Orissaare Spordihoone SA	100	109,0	-143,5	0,0	-34,5	130,9	-179,9	0,0	-49,0
Kuressaare Haigla SA	100	13 389,3	-12 380,5	-9,8	999,0	11 280,4	-10 601,6	-8,8	670,0
Turvaline Saaremaa SA		0,0	0,0	0,0	0,0	6,3	-6,2	0,0	0,1
Saare Arenduskeskus SA		273,9	-263,9	0,0	10,0				
Lääne-Saare									
Hoolekanne SA	100	624,7	-658,4	0,0	-33,7	548,9	-547,5	0,0	1,4
Lääne-Saare									
Kultuurivara SA	100	975,0	-355,7	0,0	619,3	1 358,7	-515,0	0,0	843,7
Maasi Jäätmehoolduse OÜ	80	50,3	-65,7	0,0	-15,4	38,8	-60,9	0,0	-22,1
Saarte Geopark MTÜ		0,8	-9,2	0,0	-8,4	7,2	0,0	0,0	7,2
Kuressaare Campus MTÜ		82,0	-211,9	0,0	-129,9	243,3	-223,1	-1,0	19,2
Saaremaa Omavalitsuste									
Liit MTÜ		3,5	-0,2	0,0	3,3	195,4	-201,6	0,0	-6,2
Kuressaare									
Hambapolikliinik SA	100	1 502,8	-1 395,9	0,0	106,9	1 159,5	-1 122,7	0,1	36,9

(tuhandetes eurodes)

Nimetus	Osaluse määr (%)	Bilansi näitajad seisuga 31.12.2018				Bilansi näitajad seisuga 31.12.2017			
		Varad	Kohustused	Omakapital	Osaluse bilansiline väärtus valla bilansis	Varad	Kohustused	Omakapital	Osaluse bilansiline väärtus valla bilansis
Saaremaa Vallavalitsus (vt lisa 25)									
Kuressaare Soojus AS	100	17 179,6	5 822,3	11 357,3	1 344,7	17 596,8	6 458,1	11 138,7	1 344,7
Kuressaare Veevärk AS	97,82	27 972,3	305,7	27 666,6	8 470,8	30 158,0	1 729,0	28 429,0	8 470,8
Saaremaa Prügila OÜ	100	1 390,8	132,8	1 258,0	320,1	1 577,7	158,6	1 419,1	320,1
Kuressaare Bussijaam OÜ	100	181,5	37,5	144,0	42,4	206,6	50,1	156,5	42,4
Salme SVK OÜ	100	691,8	56,3	635,5	108,5	785,9	14,9	771,0	108,5
Orissaare Soojus OÜ	100	585,6	20,4	565,2	254,5	595,7	35,1	560,6	254,5
Orissaare Spordihoone SA	100	1 240,0	14,7	1 225,3	0,6	1 274,1	14,2	1 259,9	0,6
Kuressaare Haigla SA	100	9 600,1	1 872,7	7 727,4	3 362,2	8 169,7	1 441,2	6 728,5	3 362,2
Turvaline Saaremaa SA		0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Saare Arenduskeskus SA		48,3	26,2	22,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lääne-Saare Hoolekanne SA	100	81,4	129,0	-47,6	0,0	32,6	46,4	-13,8	0,0
Lääne-Saare Kultuurivara SA	100	3 546,9	184,4	3 362,5	214,6	2 872,2	128,9	2 743,3	214,6
Maasi Jäätmehoolduse OÜ	80	177,9	4,2	173,7	4,1	194,8	5,7	189,1	4,1
Saarte Geopark MTÜ		1,0	5,4	-4,4	0,0	4,0	0,0	4,0	0,0
Kuressaare Campus MTÜ		2 007,0	9,9	1 997,1	0,0	2 137,6	10,6	2 127,0	0,0
Saaremaa Omavalitsuste Liit MTÜ		1,0	1,7	-0,7	0,0	2,0	6,0	-4,0	0,0
Kuressaare Hambapolikliinik SA	100	1 209,6	142,1	1 067,5	186,8	1 074,9	114,4	960,5	186,8

Saaremaa vald omab osalusi järgmistes äriühingutes, mis ei kuulu avalikku sektorisse:

(tuhandetes eurodes)

Nimetus	Osaluse %	Osaluse bilansiline väärtus valla bilansis
Digisaar OÜ	50	1,3
Undva Sadam OÜ	10	2,6
Kitsa 16 Kodu OÜ	51	1,3

Lisa 7

Varud

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2018	31.12.2017
Tooraine ja materjal		
Saaremaa Vallavalitsus (koolid, hoolekanne)	40,3	11,0
Kuressaare Haigla SA	122,2	124,2
Kuressaare Soojus AS	332,7	257,9
Kokku tooraine ja materjal	495,2	393,1
Valmistoodang laimjala		6,6
Ostetud kaubad müügiks		
Saaremaa Vallavalitsus (koolid, spordikool)	5,8	3,1
Orissaare Spordihoone SA	0,4	
Kuressaare Haigla SA	1,3	1,4
Kokku ostetud kaubad müügiks	7,5	4,5
Ettemaksed varude eest		
Kuressaare Haigla SA	0,2	3,0
Kokku ettemaksed varude eest	0,2	3,0
Kokku varud	502,9	407,2

Lisa 8

Kinnisvarainvesteeringud

	(tuhandetes eurodes)	
Jääk seisuga 31.12.2016		4 430,4
Soetusmaksumus	5 589,8	
Akumuleeritud kulum	-1 159,4	
Üle toodud materiaalsest põhivarast	178,6	
Üle viidud materiaalsesse põhivarasse	-0,7	
Kinnisvarainvesteeringute müük müügihinnas	-82,5	
Kasum/kahjum kinnisvarainvesteeringute müügist	20,1	
Saadud mitterahalise sihtfinantseerimisena	24,0	
Antud mitterahaline sihtfinantseerimine	-14,7	
Arvele võtmine	0,4	
Amortisatsioon ja allahindlus	-146,2	
Mahakandmine	-2,4	
Jääk seisuga 31.12.2017		4 407,0
Soetusmaksumus	5 694,1	
Akumuleeritud kulum	-1 287,1	
Soetused	703,9	
Kinnisvarainvesteeringute müük müügihinnas	-73,7	
Kasum/kahjum kinnisvarainvesteeringute müügist	55,6	
Amortisatsioon ja allahindlus	-147,1	
Saadud mitterahalise sihtfinantseerimisena	50,0	
Jääk seisuga 31.12.2018		4 995,7
Soetusmaksumus	6 428,9	
Akumuleeritud kulum	-1 433,2	

Rahavoogude aruandes kajastatud tehingud kinnisvarainvesteeringutega

(tuhandetes eurodes)

	2018	2017
Kinnisvarainvesteeringute soetus aruandeaastal	703,9	0,0
Kokku rahavoogude aruandes kajastatud tasumine kinnisvarainvesteeringute eest	703,9	0,0
Kinnisvarainvesteeringute müük müügihinnas	73,7	82,5
Kokku rahavoogude aruandes kajastatud laekumine kinnisvarainvesteeringute eest	73,7	82,5
Müüdud kinnisvarainvesteeringute jääkväärtus	-18,1	-62,4
Kokku rahavoogude aruandes kajastatud tulem kinnisvarainvesteeringute müügist	55,6	20,1

Kasutusrendile antud kinnisvarainvesteeringud

(tuhandetes eurodes)

Jääkväärtus 31.12.2017	3 967,1
Soetusmaksumus	5 178,2
Akumuleeritud kulum	-1 211,1
Jääkväärtus 31.12.2018	3 298,9
Soetusmaksumus	3 946,5
Akumuleeritud kulum	-647,6

Kinnistud koguväärtuses 1256,9 tuhat eurot on koormatud hoonestus- või kasutusõigusega kestvusega 5-49 aastat

Tulud ja kulud kinnisvarainvesteeringutelt

(tuhandetes eurodes)

	2018	2017
Renditulud kinnisvarainvesteeringutelt (vt lisa 16)	122,5	177,8
Hoonestus- ja kasutamissoiguste tasu	38,5	35,7
Kinnisvarainvesteeringute halduskulud	-51,9	-33,2

Renditulu katkestamatutelt kasutusrendilepingutelt tulevatel perioodidel kokku

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2018
Järgmisel majandusaastal	156,0

Pangalaenu tagatisena panditud varad

(tuhandetes eurodes)

	Kinnisvara- investeering
Jääkväärtus 31.12.2017	1 095,3
Soetusmaksumus	1 672,3
Akumuleeritud kulum	-577,0
Jääkväärtus 31.12.2018	1 728,4
Soetusmaksumus	2 376,0
Akumuleeritud kulum	-647,6

Lisa 9

Materiaalne põhivara

	(tuhandetes eurodes)					
	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata ehitused ja ettemaksed	Kokku
Jääk 31.12.2016	7 307,3	109 894,6	14 272,6	615,6	2 165,4	134 255,5
Soetusmaksumus	7 307,3	163 797,6	26 732,9	1 794,7	2 165,4	201 797,9
Akumuleeritud kulum		-53 903,0	-12 460,3	-1 179,1		-67 542,4
Põhivara jääkväärtus	7 307,3	109 894,6	14 272,6	615,6	2 165,4	134 255,5
Soetused	26,0	3 736,6	740,6	77,1	5 960,1	10 540,4
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	1,1	40,2		18,5		59,8
Üle toodud kinnisvarainvesteeringutest	0,7					0,7
Müüdud vara müügihinnas	-185,8	-377,5	-11,7			-575,0
Kasum/kahjum varade müügist	163,9	202,3	11,7			377,9
Amortisatsioon ja allahindlus		-5 881,0	-1 625,8	-140,3		-7 647,1
Mahakandmine		-803,6	-3,6		-136,8	-944,0
Üle antud mitterahaline sihtfinantseerimine	-6,1	-187,4				-193,5
Üle viidud kinnisvarainvesteeringutesse	-139,7				-39,0	-178,7
Ümberhindlus (arvele võtmise)	28,5	24,10				52,6
Ümberklassifitseerimine	0,2	6 105,1	150,3	43,1	-6 298,7	0,0
Jääk 31.12.2017	7 196,1	112 753,4	13 534,1	614,0	1 651,0	135 748,6
Soetusmaksumus	7 196,1	170 329,3	27 352,9	1 905,3	1 651,0	208 434,6
Akumuleeritud kulum		-57 575,9	-13 818,8	-1 291,3		-72 686,0
Põhivara jääkväärtus	7 196,1	112 753,4	13 534,1	614,0	1 651,0	135 748,6
Soetused	3,5	1 373,0	526,5	75,7	10 679,9	12 658,6
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	9,0	554,5				563,5
Müüdud vara müügihinnas	-1,6		-0,3			-1,9
Kasum/kahjum varade müügist	1,3		0,3			1,6
Amortisatsioon ja allahindlus		-6 256,1	-1 724,7	-150,5		-8 131,3
Mahakandmine		-107,9	-1,6			-109,5
Ümberhindlus (arvele võtmise)	114,3					114,3
Ümberklassifitseerimine	7,6	5 028,9	187,1	16,7	-5 240,3	0,0
Jääk 31.12.2018	7 330,2	113 345,8	12 521,4	555,9	7 090,6	140 843,9
Soetusmaksumus	7 330,2	177 090,1	27 310,7	1 992,9	7 090,6	220 814,5
Akumuleeritud kulum		-63 744,3	-14 789,3	-1 437,0		-79 970,6
Põhivara jääkväärtus	7 330,2	113 345,8	12 521,4	555,9	7 090,6	140 843,9

Kapitalirendi tingimustel renditud varad

	(tuhandetes eurodes)		
	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Kokku
Jääkväärtus 31.12.2017	432,7	8,9	441,6
Soetusmaksumus	573,7	11,3	585,0
Akumuleeritud kulum	-141,0	-2,4	-143,4
Jääkväärtus 31.12.2018	649,6	10,1	659,7
Soetusmaksumus	864,7	11,4	876,1
Akumuleeritud kulum	-215,1	-1,3	-216,4

Kapitalirendikohustused on esitatud lisas 14

Rahavoogude aruandes kajastatud tehingud põhivaraga

	(tuhandetes eurodes)	
	2018	2017
Põhivara soetus aruandeaastal (lisa 9, 10)	12 658,6	10 540,4
Tasutud käibemaksu põhivara soetuselt	2 227,1	1 666,0
Eelmise perioodi lõpuks tasumata põhivara eest	87,9	628,70
Aruandeperioodi lõpuks tarnijatele põhivara eest tasumata (lisa 11)	-209,0	-87,9
Soetatud kapitalirendi tingimustel	-407,5	-300,1
Kokku rahavoogude aruandes kajastatud tasumine põhivara eest	14 357,1	12 447,1
Müüdud põhivara müügihinnas	1,9	583,1
Müügiga seotud kulud		-8,1
Saadud ettemakse perioodi algul	-1,9	
Saadud ettemakse perioodi lõpus	1,9	1,9
Kokku rahavoogude aruandes kajastatud laekumine põhivara eest	1,9	576,9
Müüdud põhivara jääkväärtus	-0,3	-197,2
Korrigeerimine saldode muutusega		-1,9
Kokku rahavoogude aruandes kajastatud tuleml põhivara müügist	1,6	377,8

Kasutusrendile antud materiaalne põhivara

	(tuhandetes eurodes)				
	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Kokku
Jääkväärtus 31.12.2017	19,2	2 632,0	210,1	31,8	2 873,9
Soetusmaksumus	19,2	3110,2	1 079,0	156,8	4 346,0
Akumuleeritud kulum		-478,2	-868,9	-125	-1472,1
Jääkväärtus 31.12.2018	0,0	465,2	103,8	25,2	594,2
Soetusmaksumus		1035,4	1 079,0	166,6	2 281,0
Akumuleeritud kulum		-570,2	-975,2	-141,4	-1 686,8

Tulud ja kulud põhivaralt

	(tuhandetes eurodes)	
	2018	2017
Renditulud (vt lisa 16)	240,8	194,5
Rendile antud varade majandamiskulud	-24,7	-22,3

Pangalaenu tagatisena panditud varad

	(tuhandetes eurodes)		
	Maa	Hooned ja rajatised	Kokku
Jääkväärtus 31.12.2017	664,4	18 435,5	19 099,9
Soetusmaksumus	664,4	29 050,9	29 715,3
Akumuleeritud kulum		-10 615,4	-10 615,4
Jääkväärtus 31.12.2018	619,7	17 430,4	18 050,1
Soetusmaksumus	619,7	24 396,7	25 016,4
Akumuleeritud kulum		-6 966,3	-6 966,3

Varadele seatud hüpoteegid

	(tuhandetes eurodes)		
Vara	Laenu võtja	Laenu andja	Hüpoteegi summa
Kinnistu Nooruse 1	Saaremaa Vallavalitsus	Danske Bank AS Eesti filiaal	3 489,6
Haigla polikliiniku hoone	Kuressaare Haigla SA	Luminor Bank AB	500,0
Haigla peahoone	Kuressaare Haigla SA	SEB Pank AS	830,8
Kuressaare Soojus AS-ile kuuluv vallasvara ja kinnistud	Kuressaare Soojus AS	Swedbank AS	10 700,0
Spordikeskuse kinnistu Vallimaa 16a	Saaremaa Vallavalitsus	Swedbank AS	3 195,6
Tennisekeskuse kinnistu Staadioni 3	Saaremaa Vallavalitsus	Swedbank AS	220,5
Kinnistu Hariduse 13	Saaremaa Vallavalitsus	Danske Bank AS Eesti filiaal	2 658,7
Kinnistu Kuivastu mnt 29 Orissaare	Saaremaa Vallavalitsus	Danske Bank AS Eesti filiaal	28 600,0
Jäätmeoidla kinnistu	Saaremaa Prügila OÜ	Keskkonnainvesteeringute Keskus SA	1 070,3
		Kokku	51 265,5

Informatsioon pangalaenu kohta on esitatud lisa 14

Lisa 10**Immateriaalne põhivara**

	(tuhandetes eurodes)
	Immateriaalne põhivara
Jääkväärtus 31.12.2016	17,0
Soetusmaksumus	78,5
Akumuleeritud kulum	-61,5
Immateriaalse põhivara amortisatsioon	-4,6
Jääkväärtus 31.12.2017	12,4
Soetusmaksumus	78,5
Akumuleeritud kulum	-66,1
Immateriaalse põhivara amortisatsioon	-4,6
Jääkväärtus 31.12.2017	7,8
Soetusmaksumus	78,5
Akumuleeritud kulum	-70,7

Lisa 11**Võlad tarnijatele**

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2018	31.12.2017
Võlad tarnijatele toodete ja teenuste eest	1 110,6	787
Võlad tarnijatele põhivara eest	192,2	65
Kokku lühiajalised kohustused	1 302,8	852,0
Pikaajalised võlad tarnijatele põhivara eest	16,9	22,9
Kokku võlad tarnijatele	1 319,7	874,9

Lisa 12**Võlad töövõtjatele**

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2018	31.12.2017
Töötasu võlgnevus	973,0	829
Deklareerimata sotsiaalmaksukohustus	382,8	328,9
Deklareerimata kinnipeetud tulumaks	165,4	129,3
Deklareerimata töötuskindlustusmaks	25,7	21,8
Deklareerimata kinnipeetud kogumispension	18,3	15,3
Puhkusetasude kohustus	475,8	323,1
Kinnipeetud a/ü maksud, alimendid jm.	6,0	22,4
Kokku võlad töövõtjatele	2 047,0	1 669,8

Lisa 13

Muud kohustused ja saadud ettemaksed

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2018	31.12.2017
Lühiajalised saadud ettemaksed		
Saadud ettemaksed toodete ja teenuste eest	1,9	2,2
Saadud ettemaksed põhivara eest	1,9	1,9
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed (lisa15)	382,6	324,0
Muud saadud ettemaksed	4,9	6,5
Kokku lühiajalised saadud ettemaksed	391,3	334,6
Lühiajalised kohustused		
Intressikohustused kokku	29,8	33,9
Edasiandmisele kuuluvad laekumised	20,3	30,9
Selgitamata laekumised	0	0,1
Tagatistasud	37,8	33,6
Klientide raha	8,3	5,9
Sihtfinantseerimise kohustused	5,0	1,4
Muud kohustused	3,0	6,3
Kokku lühiajalised kohustused	104,2	112,1
Kokku muud kohustused ja saadud ettemaksed	495,5	446,7

Lisa 14

Laenukohustused

		(tuhandetes eurodes)					
Laenu liik	31.12.2017	Sh tähtajaga					
		Kokku	Kuni 1 aasta	1 kuni 2 aastat	2 kuni 3 aastat	3 kuni 4 aastat	4 kuni 5 aastat
Laenud	28 590,9	4 041,9	3 454,6	3 014,2	2 932,5	2 930,3	12 217,4
Kapitalirent	305,9	87,3	80,1	55,4	53,0	30,1	0,0
Kokku	28 896,8	4 129,2	3 534,7	3 069,6	2 985,5	2 960,4	12 217,4
31.12.2018							
Laenud	24 960,7	3 423,2	3 003,6	2 941,5	2 919,9	2 750,7	9 921,8
Kapitalirent	525,6	150,6	127,2	126,1	104,5	17,2	0,0
Kokku	25 486,3	3 573,8	3 130,8	3 067,6	3 024,4	2 767,9	9 921,8

Laenukohustustega seotud tehingud

	(tuhandetes eurodes)	
	2018	2017
Saadud pangalaenud	1 800,0	11 781,8
Tagasi makstud pangalaenud	-5 430,2	-6 943,1
Võetud kapitalirendikohustused	407,5	300,1
Tagasi makstud kapitalirendikohustused	-187,8	-125,1
Arvelduskrediidi muutus	0,0	-212,1

Aruandeperioodi kulud laenukohustustelt

	(tuhandetes eurodes)	
Intressikulu	2018	2017
Pangalaenudelt	321,1	336,0
Kapitalirendilt	10,8	6,1
Kokku tulemiaruanes kajastatud intressikulu	331,9	342,1
Eelmise aruandeperioodi lõpuks tasumata intressid	33,9	38,9
Aruandeperioodi lõpuks tasumata intressid (lisa 13)	-29,8	-33,9
Kokku rahavoogude aruanes kajastatud tasutud intressid	336,0	347,1

Informatsioon laenukohustuste katteks panditud põhivarade kohta vt. lisa 9

Saaremaa valla konsolideerimisgrupi kohustused

Laenu andja	Laenu saaja	Laenu jääk		Kohustuse lõppemine	Intressimäär	Alusvaluuta
		31.12.2018	31.12.2017			
Luminor Bank AS	Saaremaa Vallavalitsus	237,5	270,0	2026	6 kuu euribor+1,09%	EUR
Luminor Bank AS	Saaremaa Vallavalitsus	0,0	95,8	2018	3 kuu euribor+0,97%	EUR
Luminor Bank AS	Saaremaa Vallavalitsus	430,1	516,1	2023	6 kuu euribor+1,05%	EUR
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	0,0	22,4	2018	3 kuu euribor+0,21%	EUR
Danske Bank AS Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	65,8	72,2	2022	6 kuu euribor+0,8%	EUR
Danske Bank AS Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	166,9	348,8	2019	6 kuu euribor+0,33%	EUR
Danske Bank AS Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	92,4	127,0	2021	6 kuu euribor+0,43%	EUR
Danske Bank AS Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	64,5	103,0	2020	6 kuu euribor+0,5%	EUR
Danske Bank AS Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	3 351,8	3 867,4	2025	6 kuu euribor+0,58%	EUR
Danske Bank AS Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	132,4	276,5	2019	6 kuu euribor+0,5%	EUR
Danske Bank AS Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	145,3	159,0	2024	6 kuu euribor+1,387%	EUR
Danske Bank AS Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	881,5	950,0	2027	6 kuu euribor+1,5%	EUR

Danske Bank AS							
Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	6 693,1	5 264,3	2027	6 kuueuribor+0,61%	EUR	
Danske Bank AS							
Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	152,6	239,4	2020	6 kuu euribor+0,6%	EUR	
Danske Bank AS							
Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	159,9	167,7	2024	6 kuu euribor+0,809%	EUR	
Danske Bank AS							
Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	602,8	631,0	2025	6 kuu euribor+0,749%	EUR	
Danske Bank AS							
Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	3 048,9	3 407,6	2027	6 kuu euribor+0,63%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	71,5	355,2	2019	6 kuu euribor+1,2%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	33,8	50,8	2020	6 kuu euribor+1,679%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	124,4	139,7	2026	6 kuu euribor+1,2%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	35,7	39,4	2022	6 kuu euribor+1,9%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	113,6	126,9	2026	6 kuu euribor+1,5%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	0,0	8,1	2018	6 kuu euribor+1,28%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	47,1	53,9	2025	6 kuu euribor+1,5%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	378,2	400,0	2027	6 kuu euribor+1,25%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	50,5	60,6	2023	6 kuu euribor+1,53%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	99,1	115,4	2021	6 kuu euribor+0,55%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	167,9	190,0	2026	6 kuu euribor+1,4%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	0,0	8,6	2018	6 kuu euribor+0,73%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	3,4	6,8	2019	6 kuu euribor+1,73%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	3,6	9,8	2019	6 kuu euribor+1,02%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	33,6	51,1	2020	6 kuueuribor+0,95%	EUR	
Swedbank AS	Saaremaa Vallavalitsus	241,2	272,0	2026	6 kuu euribor+0,95%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	0,0	38,7	2018	6 kuu euribor+2,9%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	66,6	85,2	2022	6 kuu euribor+1,598%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	68,2	82,5	2023	6 kuu euribor+1,358%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	125,0	150,0	2023	6 kuu euribor+1%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	313,2	350,0	2027	6 kuu euribor+0,99%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	191,7	244,0	2022	6 kuu euribor+0,25%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	14,5	24,7	2020	6 kuu euribor+0,5%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	30,9	46,2	2020	6 kuu euribor+0,5%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	21,6	26,5	2023	6 kuueuribor+0,5%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	60,9	77,5	2022	3 kuu euribor+2,2%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	69,5	106,9	2020	6 kuu euribor+0,98%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	254,7	286,8	2026	6 kuu euribor+1,1%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	328,5	367,9	2027	6 kuu euribor+1,08%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	0,0	6,7	2018	6 kuu euribor+1,096%	EUR	
SEB Pank AS	Saaremaa Vallavalitsus	74,0	93,7	2022	6 kuu euribor+0,9%	EUR	
SEB Pank AS	SA Kuressaare Haigla	37,5	111,1	2019	6 kuu euribor+2,85%	EUR	
SEB Pank AS	Orissaare Soojus AS	0,0	19,6	2018		EUR	
Luminor Bank AS	SA Kuressaare Haigla	173,4	212,8	2023	6 kuu euribor+1,58%	EUR	
Keskkonnainvestee- ringute Keskus SA	OÜ Saaremaa Prügila	129,0	154,8	2023	6 kuu euribor+0,5%	EUR	
Keskkonnainvestee- ringute Keskus SA	AS Kuressaare Veevärk	0,0	1 549,7	2023	6 kuu euribor+1,3%	EUR	
Swedbank AS	AS Kuressaare Soojus	0,0	137,5	2018	6 kuu euribor+1,285%	EUR	
Swedbank AS	AS Kuressaare Soojus	5 372,4	6 011,6	2026	6 kuu euribor+1,285%	EUR	
Kokku		24 960,7	28 590,9				

		(tuhandetes eurodes)				
Kapitaliisingu andja	Kapitaliisingu võtja	Kapitaliisingu jääk		Kohustuse lõppemine	Intressimäär	Alusvaluuta
		31.12.2018	31.12.2017			
Luminor Liising AS	Saaremaa Vallavalitsus	16,0	33,2	2019	1,74%	EUR
Silberauo Eesti AS	Saaremaa Vallavalitsus	96,1	120,7	2022	2,80%	EUR
SIA UniCredit Leasing Eesti filiaal	Saaremaa Vallavalitsus	25,3	32,1	2022	2,99%	EUR
Swedbank Liising AS	Saaremaa Vallavalitsus	5,1	6,8	2019	3,69%	EUR
Swedbank Liising AS	Saaremaa Vallavalitsus	47,1	0,0	2023	1,99%	EUR
Luminor Liising AS		4,1	6,2	2020	6 kuu euribor+1,8%	EUR
Swedbank Liising AS	AS Kuressaare Soojus	6,1	10,5	2022	6 kuu euribor+1,9%	EUR
Swedbank Liising AS	AS Kuressaare Soojus	8,1	8,0	2022	6 kuu euribor+1,9%	EUR
Swedbank Liising AS	AS Kuressaare Soojus	0,3	3,8	2019	3 kuu euribor+1,99%	EUR
Swedbank Liising AS	AS Kuressaare Soojus	7,5	13,4	2020	6 kuu euribor+1,9%	EUR
Swedbank Liising AS	AS Kuressaare Soojus	0,0	2,0	2018	2,75%	EUR
Swedbank Liising AS	SA Kuressaare Haigla	49,9	63,7	2022	6 kuu euribor+1,55%	EUR
Siemens Healthcare Eesti OÜ	SA Kuressaare Haigla	15,9	0,0	2023	0,00%	EUR
Telia Eesti AS	SA Kuressaare Haigla	20,5	0,0	2023	24%	EUR
SEB Liising AS	SA Kuressaare Haigla	223,6	0,0	2023	6 kuu euribor+1,29%	EUR
Profilux OÜ	SA Kuressaare Haigla	0,0	5,5	2018	16,00%	EUR
Kokku		525,6	305,9			

Lisa 15

Sihtfinantseerimine

	(tuhandetes eurodes)					
	Tulu 2018	31.12.2018		Tulu 2017	31.12.2017	
		Nõuded	Kohustused		Nõuded	Kohustused
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Riigieelarve toetus- ja tasandusfondist	12 941,4			10 253,8		
Riigikantselei	6,4	5,0				
Haridus- ja Teadusministeerium	243,2	10,0		90,0	0,1	
Kaitseministeerium	1,8			5,7		
Kultuuriministeerium	291,4	0,5		263,9		
Rahandusministeerium	467,5	15,3	173,2	1 248,4	7,1	121,1
Hariduse Infotehnoloogia SA	17,8			93,0		3,5
Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet	93,7	1,6		71,6		
Sotsiaalministeerium	76,2	58,1	13,7	1,3		
Maanteeamet	1 980,2		27,9			
Siseministeerium	39,4			2,3		
Omavalitsused	4,5			36,7		

Eesti Töötukassa	19,9	1,0		17,1	1,4	
Eesti Haigekassa				3,2		
Eesti Teadusagentuur SA	3,5		2,0	2,0		3,5
SA Innove	224,0			171,2	30,6	3,6
SA Archimedes	198,5	0,2	47,9	75,8		148,3
Ettevõtluse Arendamise SA	214,5	25,9	13,1	19,4		
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	51,8	1,1		132,1		8,2
Spordikoolituse- ja Teabe SA	40,0			32,8		
Kodanikuühiskonna Sihtkapital	27,8			0,0		
Eesti Kultuurkapital	38,2			56,4		
Muud avalik-õiguslikud SA ja äriühingud				5,3		4,9
Muud residendid	166,4	7,0	4,8	190,2		11,1
Mitteresidendid	126,2			54,2		2,3
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	17 274,2	125,7	282,6	12 826,4	39,1	306,6
Sihtfinantseerimine põhivara soetuseks						
Haridus- ja Teadusministeerium	1,5					
Kultuuriministeerium				50,0		
Sotsiaalministeerium		346,2		10,0		
Keskkonnaamet				35,2		
Rahandusministeerium	6113,4	1 936,6		249,6	99,6	17,4
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium			100,0	1,2		
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	401,9			237,6		
Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet	245,1	56,0		164,1	137,3	
Eesti Jalgpalli Liit						
Ettevõtluse Arendamise SA				604,2	60,2	
Muud residendid	50,0			60,9		
Kokku sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	6 811,9	2 338,8	100,0	1 412,8	297,1	17,4
Kokku saadud toetused	24 086,1	2 464,5	382,6	14 239,2	336,2	324,0

Rahavoogude aruandes kajastatud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks

(tuhandetes eurodes)

	2018	2017
Tulemiaruanandes kajastatud põhivara sihtfinantseerimine	6 811,9	1 412,8
Saadud mitterahalist sihtfinantseerimist (lisa 8,9)	-613,5	-83,8
Põhivara sihtfinantseerimise saldode muutus	-1 959,1	-304,6
Kokku rahavoogude aruandes kajastatud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	4 239,3	1 024,4

Riigieelarve toetus- ja tasandusfondi jaotus

	(tuhandetes eurodes)	
	2018	2017
Hariduskuludeks	7 856,8	6 565,2
Huvitegevuse toetus	465,8	195,6
Koolieelsete lasteasutuste toetus	468,6	90,9
Toimetulekutoetus	152,7	291,7
Sotsiaaltoetuste ning -teenuste osutamise toetus	24,8	38,3
Vajaduspõhise peretoetuse maksmises hüvitis	0,0	93,5
Raske ja sügava puudega laste hoiu teenuse toetus	80,8	56,2
Sündide ja surmade registreerimise kulude hüvitis	0,0	0,6
Matusetoetus	100,8	0,0
Asendus- ja järelhoolduse toetus	263,5	0,0
Kohalike teede hoiu toetus	1 390,0	1 385,7
Keskkonnatasude kompensatsioon	0,0	44,0
Jäätmehoolduse arendamine	68,4	50,4
Saar-valdade ja saarelise osaga valdade täiendav toetus	0,0	30,2
Rahvastikutoimingute kulude hüvitis	25,9	0,0
Tasandusfond	2 043,3	1 411,5
Kokku saadud riigieelarve toetus- ja tasandusfondist	12 941,4	10 253,8

Sõlmitud lepingud projektide sihtfinantseerimiseks

(tuhandetes eurodes)			
Projekti nimetus	Toetuse andja	Projekti kestvus	Toetuse summa
Soojustorustike osaline renoveerimine Orissaares (OÜ Orissaare Soojus)	SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	2018-2019	109,6
Kokku			109,6

Lisa 16**Kaupade ja teenuse müük**

	(tuhandetes eurodes)	
	2018	2017
Tulud haridusalasest tegevusest	1 593,2	1 501,1
Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	359,4	383,3
Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	242,3	248,9
Tulud tervishoiust	13 221,5	12 251,0
Tulud sotsiaalalasest tegevusest	1 592,0	1 459,9
Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud	2 336,8	2 352,1
Tulu keskkonnavalasest tegevusest	30,8	24,0
Tulud korra- ja kaitsest	4,4	18,0
Tulud üldvalitsemisest	11,0	33,4
Tulud transpordi- ja sidealasest tegevusest	104,5	116,8
Tulud muudelt majandusaladelt	3 264,3	3 089,8
Üüri- ja renditulud (vt lisa 8, 9)	393,7	461,4
Õiguste müük	147,7	135,2
Muu toodete ja teenuste müük	137,4	133,9
Kokku kaupade ja teenuste müük	23 439,0	22 208,8

Lisa 17**Muud tulud**

	(tuhandetes eurodes)	
	2018	2017
Kasum põhivara müügist (lisa 9)	1,6	377,8
Kasum kinnisvarainvesteeringute müügist (lisa 8)	55,6	20,2
Kasum varude müügist	-1,9	52,7
Viivisintressitulud	8,7	6,1
Maardlate kaevandamisõiguse tasu (lisa 3)	300,2	166,6
Vee erikasutustasud (lisa3)	63,8	60,0
Saastetasud (lisa3)	0,0	0,2
Kindlustushüvitised	6,9	6,2
Trahvid, varalised karistused (lisa 3)	1,6	12,6
Muud (ebatavalised) tulud	12,1	53,8
Kokku muud tulud	448,6	756,2

Lisa 18**Antud toetused**

	(tuhandetes eurodes)	
	2018	2017
Sotsiaaltoetused		
Peretoetus	318,8	272,8
Toimetulekutoetused	239,8	237,8
Toetus puuetega inimestele ja nende hooldajatele	33,2	74,7
Õppetootused	25,4	88,5
Erijuhtudel riigi poolt makstavad maksud	20,8	32,1
Muud sotsiaalabitoetused	119,8	130,6
Preemiad ja stipendiumid	19,5	10,9
Kokku sotsiaaltoetused	777,3	847,4
Tegevuskulude sihtfinantseerimine		
Maakonna raamatukogudele raamatute andmine	3,6	3,4
Riigiasutustele	4,7	12,7
Valitsussektorisse kuuluvad sihtasutused	26,8	76,0
Spordiklubidele ja erahuvikoolidele	86,0	143,3
Projektitoetus välispartneritele	78,6	43,9
Hajaasustusprogramm	191,7	0,0
Muud eraõiguslikud juriidilised isikud	362,3	203,1
Kokku tegevuskulude sihtfinantseerimine	753,7	482,4
Sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		
Muud avalik-õiguslikud juriidilised isikud	0,0	6,1
Külaseltsid ja muud eraõiguslikud juriidilised isikud	275,5	480,0
Hajaasustusprogramm	8,0	245,4
Kokku sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	283,5	731,5
Tegevustoetused		
Liikmemaksud	43,1	48,6

Eralasteaedade kaasfinantseerimine	226,7	130,3
Külaseltsid ja muud eraõiguslikud juriidilised isikud	2 256,3	202,3
Riigiasutustele	27,8	1,4
Valitsussektorisse kuuluvad sihtasutused	60,6	0,0
Kokku tegevustoetused	2 614,5	382,6
Kokku antud toetused tulemiaruanDES	4 429,0	2 443,9

Rahavoogude aruanDES kajastatud antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks

(tuhandetes eurodes)

	2018	2017
TulemiaruanDES kajastatud antud põhivara sihtfinantseerimine	283,5	731,5
Antud mitterahalist sihtfinantseerimist	0,0	-208,3
Ettemakstud sihtfinantseerimine perioodi alguses	-52,3	-41,2
Ettemakstud sihtfinantseerimine perioodi lõpus	0,4	52,3
Kokku rahavoogude aruanDES kajastatud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	231,6	534,3

Lisa 19

Tööjõukulud

(tuhandetes eurodes)

Töötasukulud	Põhipalk ja kokkulepitud tasud		Hüvitised ja toetused		Kokku
		Boonused			
Ametnikud					
Valitavad ja ametisse nimetatavad ametnikud	245,0	0,8			245,8
Linnavolikogu	141,2		0,5		141,7
Juhid	382,4	1,8	2,3		386,5
Tippspetsialistid	229,2	1,9	1,4		232,5
Keskastme spetsialistid	772,0	16,3	2,9		791,2
Kokku ametnikud	1 769,8	20,8	7,1		1 797,7
Töötajad					
Nõukogude liikmed			24,7		24,7
Juhatuse liikmed	329,2	3,1			332,3
Juhid	1 879,2	41,1	4,3		1 924,6
Tippspetsialistid	3 603,7	73,8	12,7		3 690,2
Keskastme spetsialistid	5 696,7	154,7	44,2		5 895,6
Õpetajad	7 180,2	316,5	23,9		7 520,6
Tugispetsialistid	300,3	7,1	1,0		308,4
Noorempetsialistid	10,1	0,1			10,2
Töölised ja abiteenistujad	4 343,4	126,5	36,3		4 506,2
Kokku töötajad	23 342,8	722,9	147,1		24 212,8
Töötasud võlaõiguslike lepingute alusel	696,0				696,0
Kokku töötasukulud	25 808,6	743,7	154,2		26 706,5

Keskmine töötajate arv

Ametnikud	
Valitavad ja ametisse nimetatavad ametnikud	8,0
Juhid	17,2
Tippspetsialistid	11,2
Keskastme spetsialistid	47,5
Kokku ametnikud	83,9
Töötajad	
Juhatuse liikmed	13,0
Juhid	119,3
Tippspetsialistid	193,5
Keskastme spetsialistid	486,6
Õpetajad	497,5
Tugispetsialistid	23,5
Noorempetsialistid	1,0
Töölised ja abiteenistujad	525,2
Kokku töötajad	1 859,6
Kõik kokku	1 943,5

Erisoodustused

(tuhandetes eurodes)

Isikliku sõiduvahendi kasutamise hüvitis	0,7
Eluaseme kulude katmine	0,4
Õppelaenu kustutamine	1,5
Toitlustuskulud ja toiduraha hüvitised	12,0
Muud erisoodustused	22,7
Kokku erisoodustused	37,3

Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed

(tuhandetes eurodes)

Sotsiaalmaks töötasudelt	8 709,3
Sotsiaalmaks erisoodustustelt	17,5
Tulumaks erisoodustustelt	10,6
Töötuskindlustusmaksed	208,0
Kokku maksud ja sotsiaalkindlustusmaks	8 945,4

Tööjõukulude kapitaliseerimine

(tuhandetes eurodes)

Töötasude kapitaliseerimine	-32,5
Sotsiaalmaksu kapitaliseerimine	-10,7
Töötuskindlustusmaks kapitaliseerimine	-0,3
Kokku kapitaliseeritud tööjõukulud	-43,5

Keskmine töötajate arv ja tööjõukulud tegevusalade lõikes

Tegevusala	Keskmine töötajate arv	Tööjõukulud (tuh.eurot)
Üldised valitsussektori teenused	169,9	4 068,7
Majandus	49,0	1 001,9
Keskkonnakaitse	67,8	1 189,8
Elamu- ja kommunaalmajandus	37,3	497,0
Tervishoid	396,5	8 698,3
Vaba aeg, kultuur, religioon	162,0	2 344,7
Haridus	943,7	16 118,9
Sotsiaalne kaitse	117,3	1 726,4
Kokku	1 943,5	35 645,7

Lisa 20**Muud tegevuskulud**

	(tuhandetes eurodes)	
	2018	2017
Majandamiskulud		
Administreerimiskulud	771,6	651,1
Uurimis- ja arendustööd	67,5	55,4
Lähetuskulud	108,4	38,6
Koolituskulud	320,9	328,5
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	2 834,6	2 741,6
Rajatiste majandamiskulud	1 333,7	1 339,5
Sõidukite majandamiskulud	903,7	801,5
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	766,8	474,4
Inventari majandamiskulud	1 290,4	1 084,6
Töömashinate ja seadmete majandamiskulud	398,5	411,5
Toiduained ja toitlustusteenused	1 192,4	1 101,3
Meditiinikulud ja hügieenikulud	2 113,7	1 963,9
Teavikud ja kunstiesemed	172,8	135,0
Õppevahendite ja koolituse kulud	648,2	891,4
Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja kulud	1 032,9	733,4
Sotsiaalteenused	263,1	207,5
Avaliku korra ja julgeoleku kulud	0,0	4,5
Tootmiskulud	1 348,2	1 090,4
Eri- ja vormiriietus	55,7	57,4
Muu erivarustus ja materjalid	58,0	56,3
Muud mitmesugused majanduskulud	411,2	377,3
Kokku majandamiskulud	16 092,3	14 545,1
Maksu-, lõivu-, ja trahvikulud		
Käibemaks	1 894,1	1 762,6
Käibemaks põhivara soetuselt	2 227,1	1 666,0
Maamaks	4,3	5,4
Ettevõtte tulumaks	0,6	0,6
Muud maksud	5,8	2,8
Riigilõivud	15,9	10,5
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	161,7	161,9

Trahvid	0,0	0,2
Kohtuotsuse alusel väljamõistetud nõuded	0,0	2,5
Maksuvõlalt arvestatud intressid	0,1	0,3
Kokku maksu-, lõivu-, ja trahvikulud	4 309,6	3 612,8
Muud tegevuskulud		
Kahjutasud, viivised	23,5	0,3
Lootusetud nõuded	5,7	5,3
Muud kulud (ebatavalised kulud)	3,4	3,6
Kokku muud tegevuskulud	32,6	9,2
Kokku muud tegevuskulud tulemiaruanandes	20 434,5	18 167,1

Rendikulu katkestamatutelt kasutusrendi lepingutelt tulevastel perioodidel

(tuhandetes eurodes)

	2018			2017		
	Transpordi- vahendid	Muu vara	Kokku	Transpordi- vahendid	Muu vara	Kokku
Järgmisel majandusaastal	128,5	75,0	203,5	93,0	46,2	139,2
1. kuni 2. aastal	96,7	63,9	160,6	74,2	35,8	110,0
2. kuni 3. aastal	73,9	34,6	108,5	66,9	14,0	80,9
3. kuni 4. aastal	38,8	6,8	45,6	51,2	0,0	51,2
4. kuni 5. aastal	15,6	0,0	15,6	20,0	0,0	20,0
üle 5. a.	1,9	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0
Kokku	355,4	180,3	535,7	305,3	96,0	401,3

Lisa 21

Tegevuskulude jaotus tegevusalade järgi

2017

(tuhandetes eurodes)

Tegevusala	Antud toetused	Tööjõu- kulud	Majan- damis- kulud	Maksu- ja lõivu- kulud	Põhi- vara amorti- satsioon	Lootu- setud ja ebatõe- näoliselt laekuvad nõuded	Muud tegevus- kulud	Kokku
Üldised valitsus- sektori teenused	303,3	3 567,0	823,2	189,5	1 202,3	0,2		6 085,5
Avalik kord ja julgeolek	17,2	9,2	28,3	11,9	13,5			80,1
Majandus	179,4	1 485,8	2 582,0	1 102,0	3 008,0	2,8		8 360,0
Keskonnakaitse	0,5	1 107,2	1 355,4	196,5	1 341,4	0,1	1,8	4 002,9
Elamu- ja kommu- naalmajandus	318,8	478,2	472,2	234,9	571,2	-0,3	1,7	2 076,7
Tervishoid	5,3	7 712,4	2 887,3	499,1	475,3	2,0		11 581,4
Vaba aeg, kultuur, religioon	487,1	2 179,3	1 905,5	278,2	575,6	-0,7	0,3	5 425,3
Haridus	261,8	13 798,6	3 766,6	820,2	1 414,7	0,8		20 062,7
Sotsiaalne kaitse	870,5	1 788,0	724,6	280,5	142,2	0,4	0,1	3 806,3
Kokku	2 443,9	32 125,7	14 545,1	3 612,8	8 744,2	5,3	3,9	61 480,9

Tegevusala	2018							
	Antud toetused	Tööjõukulud	Majandamis- kulud	Maksu- ja lõivukulud	Põhi- vara amorti- satsioon	Lootu- setud ja ebatõe- näoliselt laekuvad nõuded	Muud tegevus- kulud	Kokku
Üldised valitsus- sektori teenused	37,5	4 068,7	1 146,9	192,1	935,2	0,1	1,4	6 381,9
Avalik kord ja julgeolek	12,9		24,9	12,8	13,5			64,1
Majandus	2 082,5	1 001,9	2 802,9	936,0	2 676,9		8,9	9 509,1
Keskkonnakaitse	1,1	1 189,8	1 637,1	202,1	1 332,0		3,4	4 365,5
Elamu- ja kommu- naalmajandus	225,1	497,0	427,9	193,4	604,9		1,7	1 950,0
Tervishoid		8 698,3	3 230,4	1 153,6	506,8	2,5	10,0	13 601,6
Vaba aeg, kultuur, religioon	820,4	2 344,7	2 001,8	237,8	745,5		0,1	6 150,3
Haridus	508,6	16 118,9	3 895,4	1 057,6	1 438,8	0,4	0,1	23 019,8
Sotsiaalne kaitse	740,9	1 726,5	925,0	324,1	139,0	2,7	1,3	3 859,5
Kokku	4 429,0	35 645,8	16 092,3	4 309,5	8 392,6	5,7	26,9	68 901,8

Lisa 22

Tingimuslikud kohustused

Tulumaksukohustused

	(tuhandetes eurodes)	
	Jaotuskõlbulik kasum	Tulumaksu- kohustus
Kuressaare Soojus AS	10 250,4	2 050,1
Kuressaare Veevärk AS	20 404,6	4 080,9
Saaremaa Prügila AS	955,9	191,2
Salme SVK OÜ	632,9	126,6
Orissaare Soojus OÜ	353,0	70,6
Kuressaare Bussijaam OÜ	138,2	27,6
Kokku	32 735,0	6 547,0

Tegemist on potentsiaalse tulumaksukohustusega eeldusel, et tütarettevõtjad jaotaksid kogu jaotuskõlbuliku kasumi dividendideks. Maksimaalselt oleks võimalik välja maksta dividende summas 26188 tuhat eurot.

Lisa 23**Tehingud seotud osapooltega**

Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruandes käsitletakse seotud osapooltena isikuid Tulumaksuseaduse § 8 ja Korruptsioonivastase seaduse §7 mõistes.

Seotud osapooled konsolideerimisgrupi seisukohalt on:

1. Vallavolikogu liikmed ja nende lähisugulased ning nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted
2. Vallavalitsuse liikmed ja nende lähisugulased ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted
3. Tütarettevõtjate ja valitseva mõju all olevate sihtasutuste nõukogu liikmed ja nende lähisugulased ning nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted
4. Tütarettevõtjate ja valitseva mõju all olevate sihtasutuste juhatuse liikmed ja nende lähisugulased ning nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted

Vastavalt avaliku sektori finantsarvestuse- ja aruandluse juhendile ei avalikustata rida-realt konsolideeritud üksuste omavahelisi elimineeritud tehinguid.

Aastaruandes avaldatakse informatsioon seotud isikutega tehtud tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Aruandeaastal ja sellele eelneval toimusid kõik tehingud seotud isikutega normaalsetel turutingimustel või vastavalt seaduses sätestatud tingimustele, mis kehtivad ühtviisi nii seotud isikutele kui ka mitteseotud isikutele.

Konsolideerimisgrupi tegev-ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestatud tasud

	Keskmine arv		Tasude kogusumma (tuhandetes eurodes)	
	2018	2017	2018	2017
Volikogu liikmed	31,1	128	101,0	150,5
Valitsuse liikmed	7	47	220,6	843,5
Teenuskeskuste juhid	9,5	0	151,1	0,0
Nõukogude liikmed	66	54,6	12,1	10,9
Juhatuste liikmed	22	17	352,4	293,4
Asutuste juhid	82,5	77,1	1 165,4	1 009,4
Kokku	187	195,7	1 901,6	2 157,2

Ülaltoodud tasud on arvestatud ilma sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmakseteta, kuid nende hulka on arvatud kõik töötasud ja hüvitised. Muid täiendavaid soodustusi pole tegevjuhtkonna ega kõrgema juhtkonna liikmetele aruandeaastal arvestatud.

Lisa 24

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Saaremaa valla vastu on esitatud kolmes tsiviilvaidluses rahaline nõue. Tsiviilasjas 2-18-18479 on esitatud hagi K Pargi OÜ ja Saaremaa valla vastu solidaarselt kehavigastuse tekitamisega seotud kahju hüvitamise nõudes ja mittevaralise kahju hüvitamise nõudes. Menetlus on selles tsiviilasjas veel käimas, lahend saabub tõenäoliselt 2019. aasta jooksul. Antud juhul sai vallale kuuluval maal tegutsevas seikluspargis isik vigastada, valla seisukoht on, et kahju hüvitamise nõude põhjendatuse juhul vastutab seikluspargi omanik mitte vald kui seikluspargi aluse maa omanik.

Tsiviilasjas 2-18-122141 esitati maksekäsu kiirmenetluse raames Saaremaa valla vastu hagi töövõtulepingu kohta, mille alusel vald ostis kergliiklustee projekteerimisteenust. Töövõtulepingu alusel teostatud töö aga ei vastanud valla hinnangul töövõtulepingule, mistõttu tekkis töövõtjaga vaidlus lepingu täitmise üle. Kohtuvaidlus on lõppenud ning kohtuvaidlusest täiendavaid nõudeid enam tulla ei saa.

Tsiviilasi nr 2-18-6884 algas eelkõige töövaidlusest seoses ühe hallatava asutuse juhi töölepingu lõpetamisega Tsiviilasi on tänaseks lahenenud kompromissilepingu alusel. Eraldist moodustada selleks vaidluseks ei ole vallavalitsuse hinnangul vaja.

Käsitletud ei ole kohtuvaidlusi, kus Saaremaa vald on kaasatud iseseisva nõudeta kolmanda isikuna ja sotsiaalvaldkonda kuuluvaid vaidlusi. Selliste vaidluste puhul ei kaasne vallal kulusid.

Lisa 25

Bilansipäevajärgsed sündmused

Saaremaa valla valitseva mõju all olev SA Lääne-Saare Hoolekanne 2018.majandusaasta tegevustulemuseks oli kahjum summas -33 709 eurot ja sihtasutuse netovara oli 31.12.2018. aasta seisuga – 47 561 eurot. SA Lääne-Saare Hoolekanne negatiivne netovara on süvenenud ka 2019. aastal.

Saaremaa Vallavalitsus on alustanud sihtasutuse majandustegevuse põhjaliku analüüsiga välja selgitada tegevuskahjumi tekkimise põhjused, et võtta kasutusele meetmed kahjumi likvideerimiseks. Tekkinud negatiivset netovara katab vald sihtasutusele makstava tegevustoetusega.

Lisa 26

Saaremaa Vallavalitsuse konsolideerimata aruanded

Bilanss

VARAD	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2018	31.12.2017
Käibevara		
Raha	795,9	3 571,5
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	2 549,0	2 333,0
Nõuded ostjate vastu	200,0	236,0
Muud nõuded ja ettemaksed	2 665,5	1 041,9
Varud	46,1	20,2
Käibevara kokku	6 256,5	7 202,6
Põhivara		
Osalused sihtasutustes	3 768,3	3 768,3
Tütarettevõtjate aktsiad või osad	10 543,5	10 542,3
Finantsinvesteeringud	2,6	2,6
Kinnisvarainvesteeringud	3 455,5	3 499,4
Materiaalne põhivara	83 052,0	79 333,5
Põhivara kokku	100 821,9	97 146,1
Varad kokku	107 078,4	104 348,7
KOHUSTUSED JA NETOVARA		
Lühiajalised kohustused		
Võlad tarnijatele	693,2	623,9
Võlad töövõtjatele	1 158,6	920,4
Maksu-, lõivu- ja trahvikohustused	809,8	1 070,3
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	460,3	409,9
Laenukohustused	2 735,0	2 983,7
Lühiajalised kohustused kokku	5 856,9	6 008,2
Pikaajalised kohustused		
Võlad tarnijatele	15,7	19,2
Laenukohustused	16 707,1	17 609,2
Pikaajalised kohustused kokku	16 722,8	17 628,4
Netovara		
Reservid	19,8	19,8
Akumuleeritud tulem	80 806,6	82 930,4
Aruandeperioodi tulem	3 672,3	-2 238,1
Netovara kokku	84 498,7	80 712,1
Kohustused ja netovara kokku	107 078,4	104 348,7

Saaremaa Vallavalitsus

Konsolideerimata tulemiaruanne

	(tuhandetes eurodes)	
	2018	2017
Tegevustulud		
Maksud	25 583,6	23 236,1
Saadud toetused	22 141,6	13 954,4
Riigilõivud	48,4	70,6
Kaupade ja teenuste müük	3 573,3	3 596,9
Muud tulud	432,2	611,1
Tegevustulud kokku	51 779,1	41 469,1
Tegevuskulud		
Antud toetused	-5 488,8	-3 878,1
Tööjõukulud	-24 616,0	-22 251,7
Muud tegevuskulud	-13 145,2	-12 311,6
Põhivara ja kinnisvarainvesteeringute amortisatsioon	-4 712,2	-5 137,0
Tegevuskulud kokku	-47 962,2	-43 578,4
Aruandeperioodi tegevustulem	3 816,9	-2 109,3
Finantstulud ja -kulud		
Intressikulu	-145,3	-129,2
Muud finantstulud	0,7	0,4
Finantstulud ja -kulud kokku	-144,6	-128,8
Aruandeperioodi tulem	3 672,3	-2 238,1

Saaremaa Vallavalitsus

Konsolideerimata rahavoogude aruanne

		(tuhandetes eurodes)	
		2017	
Rahavood põhitegevusest			
Aruandeperioodi tegevustulem	3 816,9	-2 109,3	
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon	4 712,2	5 137,0	
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	1 506,9	1 560,6	
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-5 140,6	-1 384,2	
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	1 076,3	1 860,3	
Kasum/kahjum põhivara müügist	-57,2	-269,8	
Korrigeeritud tegevustulem	5 914,5	4 794,6	
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus	34,1	-517,3	
Põhitegevusega seotud kohustuste netomuutus	-5,3	481,6	
Rahavood põhitegevusest kokku	5 943,3	4 758,9	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse põhivara eest	-9 121,4	-10 310,9	
Laekunud põhivara müügist	77,5	442,9	
Tasutud osaluste soetamisel	-1,3	-1,2	
Laekunud intressid ja muu finantstulu	0,7	0,5	
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-9 044,5	-9 868,7	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laekunud laenud	1 800,0	11 781,8	
Tagasimakstud laenud	-2 945,5	-5 670,1	
Tagasimakstud kapitalirendikohustused	-70,1	-74,5	
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	2 827,2	1 075,9	
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-1 143,5	-1 780,8	
Makstud intressid	-142,5	-128,8	
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	325,6	5 203,5	
Puhas rahavoog	-2 775,6	93,7	
Raha ja selle ekvivalendid perioodi algul	3 571,5	3 477,8	
Raha ja selle ekvivalentide muutus	-2 775,6	93,7	
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul	795,9	3 571,5	

Saaremaa Vallavalitsus

Konsolideerimata netovara muutuste aruanne

		(tuhandetes eurodes)	
Saldo seisuga 31.12.2016		82 950,2	
Aruandeperioodi tulem		-2 238,1	
Saldo seisuga 31.12.2017		80 712,1	
Põhivara ümberhindlus (arvele võtmine)		114,3	
Aruandeperioodi tulem		3 672,3	
Saldo seisuga 31.12.2018		84 498,7	

Lisa 27

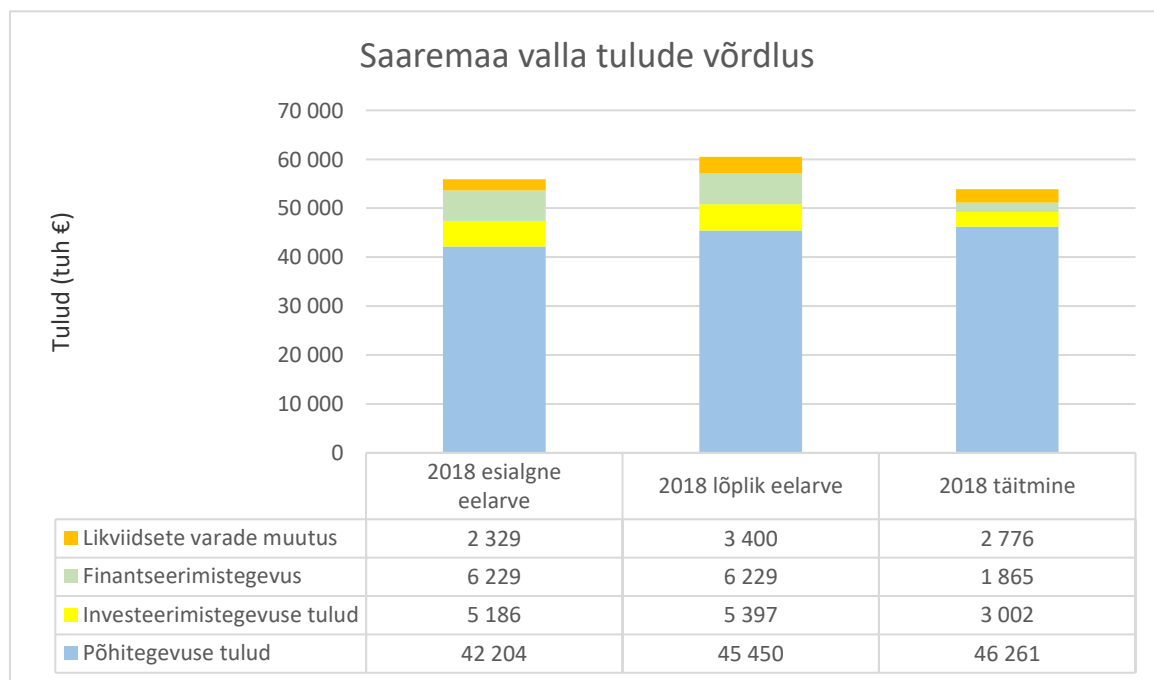
Selgitused eelarve täitmise aruande juurde

Saaremaa valla eelarve kinnitab vallavolikogu. Eelarve täitmist korraldab vallavalitsus lähtudes kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest ning Saaremaa Vallavolikogu 26.01.2018 määrusest nr 4 „Saaremaa valla finantsjuhtimise kord“.

Saaremaa valla 2018. aasta koondeelarve kogumahuga 55 947 330 eurot kinnitati 23. märtsil 2018 Saaremaa Vallavolikogu määrusega nr 17. Saaremaa Vallavolikogu 21. juuni 2018 määrusega nr 35 võeti vastu esimene lisaeelarve, millega suurendati eelarvet 1 646 538 euro võrra. Saaremaa Vallavolikogu 26. oktoobri 2018 määrusega nr 56 võeti vastu teine lisaeelarve ja suurendati eelarvet 2 142 259 euro võrra. Saaremaa Vallavolikogu 20. detsember 2018 määrusega nr 65 võeti vastu kolmas lisaeelarve ning suurendati eelarvet 739 139 euro võrra. Lõpliku eelarve kogumahuks kujunes 60 475 266 eurot.

Saaremaa valla eelarve koostatakse 2018. aastal kassapõhisel printsiibil, mistõttu on ka eelarve täitmise aruanne kassapõhine ning ei ole võrreldav konsolideerimata finantsaruannetega. Eelarve täitmise aruande liigendamise aluseks on rahandusministri määrusega kehtestatud eelarveklassifikaatorid. Eelarve täitmise aruanne on koostatud vallavalitsuse kui juriidilise isiku kohta. Järgnevalt on võrreldud 2018. aasta eelarve täitmist 2018. aasta esialgse eelarve ja 2018. aasta lõpliku eelarvega. Põhjendatud on olulisemaid erinevusi 2018. aastal. Seoses 21. oktoobril 2017 jõustunud kaheteistkümneme omavalitsuse ühinemisega ja Saaremaa valla moodustumisega, ei ole võrdlusbaasina kasutatud 2017. aasta eelarvet.

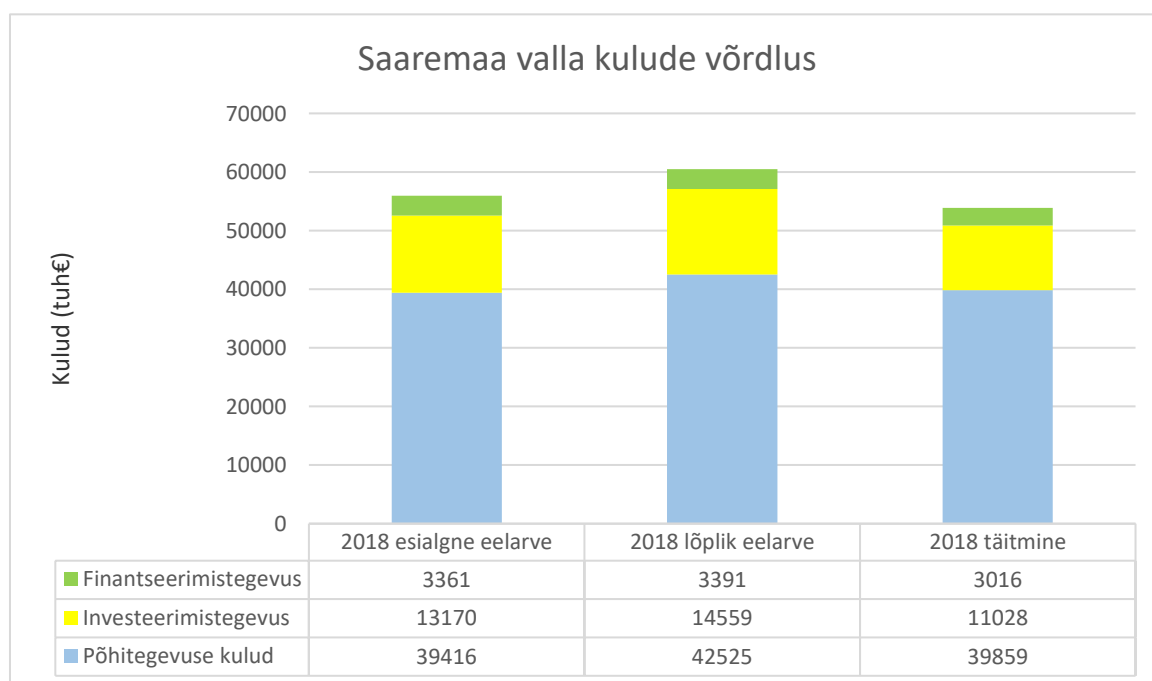
Tulude eelarve

Joonis 1. Saaremaa valla tulude võrdlus (tuh €)

Põhitegevuse tulused laekus vallale 2018. aastal 46 261 tuhat eurot, mida oli 4 057 tuhande euro võrra enam esialgses eelarves kinnitatust. Põhitegevuse tuludest suurenesid kõige enam saadavad toetused tegevuskuludeks ja maksutulud. Saadavad toetused tegevuskuludeks peamine suurenemine tulenes ühistranspordi korraldamiseks saadud tegevustoetuse ümberklassifitseerimisega majandamiskuludest, lisaks laekusid aruandeaasta jooksul mitmesuguste rahastamisotsuse saanud projektide vahendid ning võeti eelarvesse ühistranspordi korraldamise teise poolaasta toetus. Maksutuludest laekus tulumaksu eelarvesse kavandatust rohkem 1 436 tuhat eurot. Maamaksu, teede ja tänavate sulgemise maksu ning reklaamimaksu laekus kavandatust vähem 13 tuhat eurot. 2018. aasta põhitegevuse tuludest moodustas maksutulu 54,92%, millest omakorda 95,13% moodustas laekumine üksikisiku tulumaksust. 3 821 tuhat eurot 2018. aasta põhitegevuse tuludest moodustasid tulud kaupade ja teenuste müügist, mida laekus 233 tuhande euro võrra rohkem võrreldes esialgse eelarvega.

Kulude eelarve

Joonis 2. Saaremaa valla kulude võrdlus (tuh €)

2018. aasta eelarve põhitegevuse kulude maht oli 42 525 tuhat eurot, mis on 3 109 tuhat eurot rohkem kui esialgne eelarve 2 666 tuhat eurot rohkem kui tegelik täitmine.

Põhivara soetuste maht oli 2018. aastal 11 028 tuhat eurot, mis oli 2 142 tuhat eurot väiksem võrreldes esialgse eelarvega seoses suuremate investeeringuobjektide ehitustööde edasi lükkamisega. 2018 aastal võeti kohustusi 1 865 tuhat eurot, mis on 4 364 tuhat eurot vähem kui esialgne eelarve. Laenukohustusi tagastati aruandeaasta jooksul 3 016 tuhat eurot.

Põhivara soetuseks saadi sihtfinantseerimist kokku 2 925 tuhat eurot, mis oli 2 141 tuhat eurot vähem kui esialgses eelarves kavandatud. Suurimad sihtfinantseerimised olid kavandatud ühinemistoetus 2 109 tuhat eurot ja 1 403 tuhat eurot Kuressaare keskväljaku EAS-i toetus. Kavandatust vähem tehtud keskväljaku ehitustööde tõttu jäi laekumata ka eelarvesse planeeritud EAS-i toetus. Ehitustööd koos sihtfinantseeringuga teostatakse tulevastel aruande aastatel.